روڼې شپې

ويناوال

محمد معصوم هوتک

[illegible] ش

Ketabton.com

www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان — مخ

==

د سریزي پر ځای -- 5
* چي رازونه مي سربېره نهاني وي ------------------------------ 7
وداع -- 8
د نبایست مظاهره -- 10
د پلار تلین -- 11
* چي زخمي دي په بانو زما د سترګو مردمک سو ------------------ 13
سترګي -- 14
خامي --- 15
مینه که بپلتون؟ -- 16
استاد ته -- 17
اپتي کال -- 19
جنون --- 20
* مینه د پاخه سرک مزل نه دئ ------------------------------------ 21
زړونه -- 22
د استاد د راحت په اقتفاء -- 23
* په تمه د جانان میاشتي کلونه راخه ورک سول ---------------------- 24
تهور -- 25
د لېچو زولانه --- 26
تیاره ماحول --- 27
د وینو استسقاء -- 28
پردې مېنه --- 29
پردیسي مور ته --- 30
توپیر --- 32
*که له ګل سره همراز و ، محوه کړي تماشو وي ------------------- 33
بېخوندي -- 34
دومره نو ، نه -- 35
موج -- 36

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ
را په یاد چې سپ وطنه	38
*که د ننن چاري د بخښلو نه دي	40
د سخت زړو واکمني	41
تاج اخوندزاده	42
مدني وحشت	44
د کابل ناورين	46
د الفت پر پله	47
*ژوند خزان وهلی بهارونه لیري پاته دي	48
بد عواقب	49
د استاد هڅونه	50
بې جرمه مجرم	52
*نبو ته نبه وايه که زما دي او که ستا دي	54
*يا الهي مه راوينې تجزيه د ګران وطن	56
تالا هو سونه	57
روڼي شپې	58
ارمانجني چيغې	59
ارمانجني هيلي	60
په روڼو سترګو	62
د مزار شریف د فتح په مناسبت	63
کنګل	65
فتنه	66
د خولګۍ ټکور	68
د مينې مينه	69
تنګه قافيه	71
نهه توره	72
زخمي نارنج	73
*مه کړئ نفاق پر کرونده د ملک	75
شاکي مور	76

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ
يتيمي سلګۍ	77
د قرن وروستۍ غزل	78
Y2K	79
مبارکي	80
د هيلو مزار	81
مه راوينې ... (آزاد نظم)	82
د اوريځو ګالري	84
*نورو که خوږ کړی، ځورولی ژړولی يم	87
زه ولاړ وم	88
مازيګره ژيړې لمره	90
زندی	94
د نازولو کور	95
*د احسان يې زما پر سر دی همېش سيوری	96
*ما په زړه کې تصور کړل	97
پښتانه ته وايم	98
دلې او هورې	99
*زما مينه اولنۍ د پرېښولو نه وه هيڅ	101
چې دا ولې؟	102
نازم از اينکه باز چه زيبا شده پشتو	104
خوندونه او شخوندونه (ځلورځې)	105

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سریزې پر ځای

تعامل داسې راغلی دئ چې پر شعري مجموعو باندې له شاعر پرته نور کسان سریزې و تقریظونه کاږي، زما خو یو شعر د دې نه دئ، چې چاته دې یې ورښکاره کړم او بل مې خانمرې خوله هم د دې نه ده، چې چاته دې یې حتی د ښه او ګټور کار خواست په وکړم، ځکه مې پر خپله شعري مجموعه پخپله یو څو توري وکښل.

د دې مجموعې زیاتره شعرونه ما د شپې ویلي دي، ځکه مې نوم (رونې شپې) پر ایښی دئ[1]. (شپه رونول) زموږ د ادبیاتو یوه خاصه اصطلاح ده د هغه چا په باب کارېږي چې یا د بېلتانه له درده یا د مینې له شوااخو نه، یا د رنځ له اسیته یا د نورو نادودو له خاطره یې خوب تښتېدلی او شپه یې تر سهاره په ویښو وهلې وي. زه د جلاوطنۍ ناورین شپو رونولو ته اړ کړی یم. په جلاوطنۍ کې مې د اولاد د نفقې برابرولو په خاطر داسې کار ته اوړه ورکړې وه او ده چې نه د سن په لحاظ ورته جوړ یم او نه د ذهن له مخې. د دې کار وخت له لمر لوېدو تر لمر ختو و او کلونه یې دوام وکړ، چې په ځنګ کې یې د نظمونو دغه مجموعه هم وزېږوله.

په دې مجموعه کې یو نیم عشقي و بزمي شعرونه هم سته چې ما د ځوانۍ پر وخت په هیواد کې دننه ویلي وو. دا شعرونه د مجموعې له عمومي روحیې سره جنداني سر نه خوري. هیله ده ښاغلي لوستونکي دغه نا هماهنګي ډېره جدي و نه نیسي.

---

[1] د ``رنې شبې`` په نامه د داستایوفسکي د یوه اثر پښتو ژباړه په ۱۳۶۵ش کال په کابل کې خپره سوې ده. د دې اثر روسي نوم ``ببلې نوچ`` دئ چې پښتو ژباړه یې باید ``سپیني شپې`` وای. سپیني شپې په روسي ادبیاتو کې ځانګړی مفهوم لري او زما په خیال له رونو شپو سره توپیر لري. دې موضوع ته پښتو ژباړونکي (ښاغلي یوسف صابر) د سریزې په شپږم مخ کې اشاره کړې ده، خو له دې سره سره یې ``رنې شپې`` تر ``سپیني شپې`` غوره بللې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

روڼې شپې

زما د شعرو هنري خوا پيکه ده او په دې نه ارزي، چې څوک دي پر وږغيږي. خو زما د ذهني حالت په تمثيلولو کې، فکر کوم، مرسته کولای سي او ما يې په همدې نيامت د چاپولو او خپرولو اراده وکړه. خذ ما صفا دع ما کدر

محمد معصوم هوتک
ټورنټو - کاناډا
۲۲ ډيسمبر ۲۰۰۳ع
د شپې دوې بجې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي رازونه مـي سربېـره نهانـي وي
پر مغزو باندي مي تنـدر اسماني وي
زما زړه د هغـه وخت پـه ارمان سوځي
چـي خـويـونـه عادتـونـه انساني وي
د جګړې خپسکه پورته وي له مځکي
تـوغ د سـولـي رېبدلی جهـانـي وي
بيرغـونـه را نسکـوره د هغــو وي
چي تر لاندي يې لښکري شيطاني وي
اهـريمـن کـه د کـوثـر د جام ساقــي و
خـود به خلک لـيـونـي بيـابانـي وي
ماديات خــو سراسر سرګـردانـي ده
لذتـونه را معلــوم سول، روحاني وي
د زمان و قـدرتمـن ته بـه تېټ نـسي
(که نشـه د چا په سر کي افغـانـي وي)

======

کابل
۱۳۶۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

وداع

پسله ډېره تحمله
پسله ډېره صبر و زغمه
پسله ډېرو منډو ځغاستو
پسله ډېر غم و ماتمه
له اوږدو چورتونو وروسته
پسله ډېر سوچه، منمه
راځه پاته دا جونګړه
راځه پاته دا کورګی دئ
======
که هر څو ده راته سخته
که هر څو ده دردونکې
سرنوشت خپل حکم کړی
زمانې فیصله کړې
بخت ناخقه بدنام سوی
آسمان مخکې لا منلې
نه پوهېږم چې ناپایه
سمندر دئ په ګډ ېږم
تاسې[2] نه وینئ عالمه!
په ها زور چې زه ګوابنېږم
تاسې نه سئ درکولای
په ها اور چې زه سوځېږم
هر یو ګام مې خودکشي ده

---

[2] تاسې = تاسي یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر قدم ده سره سکروټه
هر مزل راته زندان دئ
هر رباط دئ د اور گټه
نه مي دلته ټېکاو کيږي
نه مي هلته څه اميد سته
نامعلومي خواته دورمم
نه يې ټک سته نه يې قيد سته
======
اريانا الوتکه - د کندهار پر لور
۱۳۲۵ل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښايست مظاهره

مقدر هله سو عکس ستا د ښېرې
مکدر چې په جبوه سوې آينې
دا دي زما زړه ته د حُسن لومه سر کړه
که د خپل ښايست کوې مظاهرې
بوی د زلفو دي ناچل (شام پاريس) کړه[3]
چارلي عطر ورته ښکاري بوی د پېښې
د لمر مخ له ډېر حسده سره ټکې سوه
چې ما ستا له شونډو واختسې بوسې
چا ويله چې دا پرخه د سهار ده؟
په کتلو ستا د مخ سو گل خولې
بل معيار نسته د مينې په دنيا کې
بس هر څه به د ښايست په تول تلې
زما زړه دئ قلمرو د يوې مينې
ستا اختيار که يې منې کې نه منې
زه پښتون يم دورنگې مې پېشه نه ده
په ريشتيا سره مې هو، هو ده، نې، نې
اوسنۍ مينې فقط يو آن هوس وي
خو عشق زما کړه مبلمه دئ د دوربې[4]
که زما د مستۍ بزم يو ځل تود سو
ساقي ته به نو بيا شينې گروې
پام کوه فواره نه سي د وينو
د معصوم په زړه ببباکه لاس وهې

======

کابل - ۱۳۶۵ش

---

[3] شام پاريس يو ډول مشهور عطر و په انگرېزي يې Evening in Paris بولې.

[4] (دوربه) د ژمي مسلسل باران ته وايي چې څو ورځې دوام وکړې. په دغو بارانو کې که د مبلمه يوه شپه په خيال کې وي، هفتې پاته سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پلار تلین[5]

د بابا د فـراق تلیــن مــې ایشــوي ماغـزه د سر
بابا نه و، یـو کــلا وه زمــا و سا تــه و لــوی غر
ثومره ستر عالي انسان و د ښېگڼـو لــو هستي وه
لوړ همته، نېک خصلته، نېک عملــه، دانشــور
د دنیا زیاتر صفات چې په بشر کې مونــدل کېــږي
په زیاتـــرو متصف و، ده لـــرل پــه یکــړ ســر
د باطن خیره یې نه وه، سم صفا سوچه پښتـــــون و
سپین کالی و، پاک نظیف و، نوراني ښکلی بشــر
مهــربانــه پــر اولاد و، قهــر یــې ما نه و لیدلی
ترحم یـــې پــه یـو شان و، پـــر وورېزوړ د خپل ټبر
د هیواد و تـرقــي و پـــرمختــګ تــه یې هوس و
پر غازي امان عاشـــق و د انګــرېـــز د زړه خنجر
نازېدلـــی به همېش د خپل هیـــواد په مفاخـــرو
پــه افـکـــارو و تـــر ډېرو روښنفکـــر و منور
په څه ناز یې و مړلوی کړی پـــه څــه مینه یې روزلی
چې دا مات و ګـــوډ لیکمـــه دئ د ده د زیار ثمــر
شپږشپېته کاله یې تېر کړل په عزت و په آبـــرو کې
پرهېـــزګـــاره مـتـقـــي خـو لـه ریـا څخه بهر
ډېر ظالم رنځ ســو وریوري واک د ژبـــې څني ووت
پوره شپږ میاشتي رنځـــور و راته پروت و پر بستر
که دوا وه، که ډاکتــر و که زیارت و که تړتکــې وې
بندګـــي سعیه مـــې نـــه ده سپمـــولـــې لــږ قدر

---

[5] زما ارواښاد پلار حاجي محمود هوتک د ۱۳۵۲ش کال د اسد پر ۲۲مه په کندهار کې وفات سو تو پخپله پلرنۍ هدیره کې ښخ دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند و ژواک، کـــور و کهول و راڅه پاته يو مخيزه
و خدمت ته يـــې ولاړ وم پـــه اخـــلاص شام و سحر
ديارلس سوه شپږپنځوس وه له هجرت څخه اوښتي
په شمسي حساب يې ټول کړ د خپل عمـــر پاک دفتر
څه بې مهره دنياګۍ ده څـــه ظالم خونخور فلک دئ
چې نيازمـــن وو تـــولـــه ولاړل د مرګي په لوی سفر
سرښتـــه د دنيا دا ده چـــې مـــرګـــی به خامخا وي
مړه يې مه بولئ ژونـــدي دي که په ښه نوم وو نامور
د معصوم دا يو څو اوښکي د بابا روح ته هديه سوې
مغفرت دې وي په بـــرخـــه په جنت کي يې مَـــقَـــر

آمين

======

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زخمي دي په باڼو زما د سترګو مردمک سو
مین زړه مې نه ايمنيږي راته جوت له طفلک سو
چې په مینه کې دي ګراني د صحرا لیوني نه سوم
مجنون ګوته په غاښ کښېکښېه، له حیرته څه هک پک سو
شاباس، شاباسي زړګیه، ته لا نه چوې له ګرومه
تاب د میني چې دي راوړ په تاریخ کې دي نوم حک سو
د غاښول څه ګناه نه ده که تک سور لکه قاتل دئ
چې د مینې داغ یې وخوړ د زړه وینې یې خورک سو
د سفر شپې یې مه شمېره عافیت ورلره غواړه
پروا نسته کې له هجره عقل و فکر راڅه ورک سو
که یې زموږ ښایسته ناوې د وصال په شپه کړه کونډه
په دوی هم سو نوغی پوري خپل عمل یې پای پېچک سو
که په ستوخه لهجه ګډ دئ، په تلخي که یې مزه ده
حق ویل د معصوم جرم، ځکه نوم یې لا درک سو

======

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې

چې مــې ولیــدلــې ښکلې شهلا سترګې
ړندې سترګې مې یو دم سوې بینا سترګې
د مین مینــه لــه ستــرګــو څــرګـند بږي
په یــوه کتــو کـړي ټول راز رسوا سترګې
د مجــرم جــرم پــه سترګو کې معلوم وي
د مظلــوم مظلــومیت کـړي نمــا سترګې
ستـــــرګـــــې نــه دي آیینــه جهــان نما ده
پـــه یـــوه رپ ښـــاري ټــوله دنیا سترګې
د سپین مخ ښایست په سترګو کې دئ نغښتی
غټې سترګې، بادامي سترګــې، ستا سترګې
د ښــایــست د دښـمنــانــو لـــه نظــره
خدای دې وساتي ستا ښکلې زېبا سترګې

======

کابل - ۱۳۲۵ل

(c) ketabton.com: The Digital Library

خامۍ

کړېدلی چي پر اور د ببلتانه یم
د ډاکټر و د طبیب و دوا نه یم
په ببلتون کي د هستۍ مقام صوري دئ
په ښکاره که یم موجود بې له تا نه یم
زما د مرگ لام یې تړلی ورته گوره
روڼې سترگي ورته ناست یم ته وا نه یم
د ابا په خولۍ ویاړم بل څه نسته
په مثال د محمد زیود (وانه) یم
نتیجه ده د خامۍ چي فریادي سوم
د زمام پر بتۍ پوخ سوم، ښه لا نه یم
د شپیلیو په نغمو کي درته وایم
د سرېو ده نیستي چي زه شپانه یم
ما معصوم ته حق راپل لرئ یارانو!
لږ څه وروسته درځه ځمه په یانه یم

======

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه که بېلتون؟

چې لاهو سومه د مینې په دریاب
اخته سوی یم په درد و په عذاب
په ښایسته وو کې چې بوی د وفا نسته
ډېر دقت به کړم پر بل وار انتخاب
که د مینې انګار نه وای زما په زړه کې
په بېلتون کې به یې ولې وای کباب
شکایت د بېلتانه چې کړم ناپوه یم
تړوله مینه ده چې سوم په اضطراب
چې د ژوند تقویم ته مینه سوه داخله
د بېلتون د شپو یې څله کړې حساب
که دې ځان ورکړ د مینې سمندر ته
د بېلتون له غوټو نسته اجتناب
د دنیا تاداو یې ابنبی دئ پر مینه
د انسان ختې تې ورکړ د عشق آب
خو بېلتون سیوری د عشق سم په پسې دئ
هله نه وي، که عشق نه و آفتاب

======

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

استاد ته[6]

لـوی ښـېـړونکې، محققه، ستر استاده !
افتخـار د منطقــي پــوهـانـد رشــاده
جسارت دئ چي په وړاندي مو ږغېــــږم
بخښــه غــواړم که مــي کـړې دا ګناه ده
دا چـــي نن د معــرفت ډګر روښــان دئ
دا چي نن لا هـــم خپـره د علـــم رڼا ده
دا چي سخر ته د تحقيق وارخطا نــه يــو
دا چي نن مو له پــــرديــو استغنــا ده
دا چي نن په جګــه غاړه بانـدي ګـــرزو
دا چي نن مــو د سيالـــی بــرخــه بالا ده
نتيجـــه ستاســـي د زيار و د تحقيق ده
ثمـــره ستاســـي د فضل پــه ريښتيا ده
هر اثـــر مــو منتخب دئ و شاهــکار دئ
هر کلام مـــو په مثال لکـــه کيميــا ده
چي تـر خـــولــه مـــو راوتلـــې ده خبره
وجيزه د بـــو علـــي ابــن سينــــــا ده
مفتيان د معنا ټــولـــه غلـي کښېني
اوربدلي چـــي يـې ستاسي څه فتـــوا ده
فرهنګيان دي له قاموس څخـــه بې نيازه
ورښــولـــې مـــو د هـــر لغت معنا ده

---

[6] د ۱۳۲۵ش کال د اسد په مياشت کي زما محترم استاد او لاربنود پوهاند عبدالشکور رشاد صاحب د زړه له رنځه بستري و. زه يې پوښتني ته هره ورځ ورتلم او يوه ورځ مي د ګلانو پر ځای دا پورتنی نظم ورته ولوست. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قدسیان يې په اسمان کي په شرنگ لولي
ستاسي شعـــــر يې وظيفه د هر سبا ده[7]
په څـــه مينه کـــړئ د ځوان نسل روزنه
څـــــومره ډېـره پېرزوينـــه مو پر ما ده
زه يـــو ستـــړی لالهانده ورک لاروی يم
ستاسي شمعـــه د دانش مـــــي رهنما ده
افتخار چي د محضر مي ســـي په برخه
زه چـــي وايـــم د نـــړۍ پاچهـــي زما ده
ما رنځـــــور ته ستـــاســـي هره لارښوونه
د حاذق طبيــــــب نسخـــــه ده او دوا ده
ستاسي حق نه ادا کيــــږي په څو ليکو
د احسان تـــــر درانه بار مـــي کـږه ملا ده
يو خـــو زما ژبـــه رخنـــه، قلـــم پـخ دئ
بل نېستـــــي د بضاعت مي هم په خوا ده
دا نيمگړي څو بيتــــــونه مـــي هديه دی
د ژور ارادت بـــــــرخـــــه پـــر بـــالا ده
په ساړه باد مو خدای مـه وهه فاضـــلـــه
د معصوم په شپـه و ورځ دغـــه دوعا ده

======

کابل - ۱۳۶۵ش

---

[7] دغه بيت د حافظ شيرازي د دغه بيت ژباړه ده:
صبحدم از عرش می آيد خروشی عقل گفت
قدسيان گويی که شعر حافظ از بر ميکـــند

(c) ketabton.com: The Digital Library

اپتي کال

دا پــه ختـــه ادمـــزاد دي کــه پېـــريان دي که جنات
لـــوتېـــده پـــه سيـــالـــي کـانـدي، د مرګو مسابقات
نه يې رحــم ستـه پـه زړو کـي، نې حيــا زموږ لـه کروږو
د مظلـومـو اوښکو جوړ کړ آمـو سيند ، نيــل و فـرات
اپتـــي کـال دئ د (وَسَـــي)[8] لعنتـــي هنبمـــه راغلي
ټول حاصل يـــې راخـــه يووړ دي بـــې وخت برسات
چې زندی د ظالمانو واک د خولي راخـخه واخيست
تـــرشـــح د وينـــو ســـر ســـوه د بـــدن تـــر مســـامات
زما قدرت د مېږي نستـه، راته پروت د هاتي بار دئ
زه اريان عـادي ســـړی يـــم کلـــه کـړای سم کرامات

======

کابل - ۱۳۲۵ش

[8] وَسَه: د دوبي باران، پشکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنون

په در د میخانــه کــې د تقــوا سپاره پیاده ســي
د خال په ځلېــدو گــوره محــراب آتشکــده سي
په ډېرو تقــوا گانــو مــې سوه وچه د ژوند درخته
ایلــه کــه د شــرابــو په سیند بیرته زرغونه سي
ما ، مینــه د ښایست وو لنــډ مــزل تصــور کړئ
کلــونه دي په کار چــې دا اومــه مېوه پخــه سي
د عشق ورڅ چې په پوري سي ناسور سي لاعلاج سي
لــه تاوه ځه د مینــې زوردانــه د تېک دانــه ســي
د ختــې قصــور نــه دئ، د معمار مهارت غــوا ړي
چې یو ځای گلخانه، بل د لالــو ملنگ تکیه ســي
ناخوالو د رقیب چې مــې بیــده احساس راویښ کړ
قلم مي لیــونــی ســي هر غــــزل مي قصیده سي
هــر بیت هــره مصــرع مــې د خوږمن زړگي دوا ده
علاج تــه د لچنــو ستــرگو جــوړه مامېــره ســي
طالع ده که بل څه دي زما په بــرخه یې نېستي کــړه
چې ډک د دریاب ته لاس کړمــه خالي تشه پیاله سي
معصوم چې گناهگار سو لــه دا نورو گیله نستــه
اسـلام به چیري پاته وي چــې کــفر پر کعبــه سي

(العیاذ بالله)

======

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینــــه د پــاخـــه ســړک مـــزل نه دئ
غـرونــه دي پېـــچومي کږې لاري دي
عقل وای[9] اثبات د میني څــــه شي دئ؟
زړه وایـــی زمـــا د وینــــــو داري دي
تا د استغنــا نیــلــی ځیــن کــړی دئ
زما درته زارۍ دي او کـــوکـــــاري دي
خیر که نن مغلوب ستــــا په افسون یمه
جنگ تــــه مـــي سبــا توري تیاري دي
حسن چـــي متـــاع د بازارو نـــه وي
هغـه زمـــا د مینـــي خـریــداري دي
ستا که د راتلو خیال پر نېستۍ حساب
زما د انتظار شپـــې بـــې شمـــاري دي
======
کابل - ۱۳۲۵ش

[9] وای = وایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړونه

وايـــي چـــي فـــرمـــان د زړه پـــر تـــول بـــدن چلېږي
زړه هغـــه جـــونـــګـــړه چـــي پـــه مينـــه ابـــاد ېـــږي
(سپين زړه) د صادق زړه، د دروه دغل به پکي نه ويني
بل کـــه رډ درواغ وايـــي لا هـــم يـــې زړه ته لوېږي
(مات زړه) د مايـــوس زړه چـــي زمان پر مخ وهلئ وي
بخت مـــي واى نتلـــى ډک دريـــاب راتـــه تشـــېږي
(تور زړه) بد ګـــومان زړه صفايي يـــې محوه سوې وي
لاس که پر قـــرآن ږدي لا هـــم يـــې باور نـــه کيږي
(لوى زړه) د زړه ور زړه چـــي پـــه غېږ د حادثـــو ورځي
غـــر کـــه يـــې مانـــع وي لا هـــم نه وارخطا کيږي
وصف د ظالـــم چـــي وايـــي (زړه يې د ډبري دئ)
مخ تـــه کـــه يـــې ســـل سرې حلال کړې نه ډارېږي
مينـــه کـــه غـــالبـــه سوه، دا زړه بوله (نازک زړګى)
لـــږ څـــه يـــې پلمـــه سي، کرى ورځ درته زړيږي
(خوږين زړه) هغـــه زړه چـــي په لمبو دانتقام سوځي
وينـــي د غليـــم چـــي لا هـــم ورکړي، نـــه سرېږي
هغـــه زړه (پـــوره زړه) چـــي دنيا يې بې شمـــار وي
پټ په ميـــړنـــو وي، شا يـــې غـــره تـــه نـــه بيـــرېږي
(شين زړه) د مظلوم زړه چـــي ناخوالي ډېري وويني
نخښه د ګـــوزار ده، کبـــود رنګ چـــي معلوميـــږي
زړه که جسور نه و د (کوچنـــي زړه) په نامه وي يـــاد
سمه صفا لار ورتـــه ګرنـــګ ښکـــاري، تـــرهيـــږي
زړونه ســـوه څو ډولـــه، د معصـــوم فيصله دغه ده
سپيـــن زړه کـــه د چا و، تـــل پـــه ښه نامه ياد ېږي

======

کابل - د ماښام ۲ بجې - د وري لومړى ۱۳۲۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د استاد راحت په اقتفاء

(تا تصور کې رابلل غواړم
نوې دنیا آبادول غواړم[10])
په عواطفو د مین زړګي مې
غرور د حسن ماتول غواړم
چې یې ممنون سم د خدا په احسان
شعري احساس مې تخنول غواړم
د سپین تندي د ننداري په اسره
د تورپیکي رالندول غواړم
څومره چادي چې وای سرکښه مینه
په نصیحت آراموَل غواړم
که مجازات یې وي د شوندو دوزخ
روژه د صبر ماتول غواړم
د مخ ګلاب یې د حیا په شبنم
د وصل شپه کې لمبول غواړم
هجر مېلمه سو ورته خاندم به نور
د پښتو دود پر ځای کول غواړم
د (راحت) شنخته د (معصوم) پر غزل
په نېک شګون سینګارول غواړم

کابل - ۱۳۶۶ش

---

[10] د اروانباد راحت زاخېلي پر دغه بیت مشاعره جوړه سوې وه، زه خو مشاعرې ته چا نه وم ور بللی، خو شعر مې جوړ کړ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تمـــه د جانان میاشتي کلـــونه را ځـــه ورک ســـول
تروږمی کي د هجــــران يې وصالونه را ځه ورک سول
په سترگـــو مـــي لړ پوه کړه چي هوس دئ او که مینه
گــــرم نه یمه ښایسته وو ، پټ رازونه را ځـــه ورک سول
زما خیال و چـــي قاصد ته به په زيـــري کي سر وركړم
جنـــون تـــه خو مو پام دی، سوغاتونه را ځه ورک سول
رسمک مـــي د بابا دئ چـــي جنت ســـودا کـــومه
د شونـــډو پـــه انگار کـــي دوزخونه را ځه ورک سول
سمسور بڼ مـــي د مينـــي د جفا سېلیـــو لاښ کـــړ
اغزي يې دومره ډېر سول چي گلـــونـــه را ځه ورک سول
څپـــو د حـــوادثـــو يـــم اخیستـــی نـــه پوهېـــږم
ني سر سته، نه يې ښكر سته، ساحلونه را ځه ورک سول
د مینـــي پـــه قانـــون کـــي خـــو شکـــوه غټه گناه ده
په عشق کي ملا کوچنی سوم معیارونه را ځه ورک سول
شاعـــره لېـــونتوب دئ چـــي ســـراب تـــه يـــي په تمه
موږ هم په دي نیامت تلو خـــو ښارونه را ځه ورک سول

======

کابل ۱۳۶۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهور

د زړه مينه مې ګورئ چــې خوندي ده په انګار کې
نمــــروده پــــر دا عصـــــر بل آذر نـــه يم نـو څه يم؟
ځلاند احساس مې وينئ چې غالب پر توره شپه دئ
له لمــــر سره پـــه نــور کـــې، برابر نه يم نو څه يم؟
شمال[11] و حـــوادثـــو تـــه مــې کلکـــه سينه سپر ده
په عـــزم و اراده کـــې اوچت غـــر نـــه يم نو څه يم؟
بقا مـــې ده مـــوندلې پـــه څپو و پـــه موجو کې
په سختـــو تـــوپانـــو کې شناور نه يم نو څه يم؟
د زړه کوټلـــې وينـــې مـــې مايـــه ده د مستيو
د سرو شونډو ګـرمۍ ته ډک ساغر نه يم نو څه يم؟
د سپين مخ خـــزانـــه چې يې د زلفـو ښامار ساتي
خالي لاس پـــر مين ســوم دلاور نـه يم نو څـه يم؟

======

کابل - ۱۳۲۲ش

[11] مقصد روسيه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لېچو زولانه

چې تر غاړه مې را تاو د سپينــو لېچــو زولانه سوه
آرام ژوند پر ما حرام سو، کور د مينې جېلخانـه سوه
مړوندونه تر سر لاندې، د کوڅو سيورې پــرې باندې
سر تر پايه مينـه مينـه، يارانــه پــر يارانــه سوه
د ښکلا د معجون زورو، ښتني سترګې درنې سوې
تېتېده خو يې ګناه وه، په شوګير مې کړې شپه ســوه
عاشقــي څــه ښـه مسلک دئ، مينتوب عجبه رشه
عاقبت يې لېونتــوب دئ، په جنون يې پيلامه سوه
په څلــور سره مذهبـه يـــې بانو قصاص طلب دئ
د ازل د کاتب کښلــې ورته خــوشې بهــانــه سوه
په جاهل امام پســې وم چـــې لـه مينـې وم خواتورې
د سينې پر حريم باندې مې د سهــــوې سجــده سوه
د مجنــون نکل يې زوړ کړ د فـــرهاد کيسه مردوده
زما عشقه درواړي سم، عالمګيـــر دې افسانه سوه
معصوم هيڅ ګناهکار نه دئ، تقوا ســوزې مينې ړوند کړ
جنتــې باغ ارام يـــې، تـــر نظـــر د اور شپلـه سوه

======

کابل - ۱۳۲۷ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاره ماحول

په تیاره ماحول کې ناست، زړه مې نرۍ
په خپل کور، په خپل وطن کې یم پردی
خدای ناترسو اورشو دومره کړله تنګه
چې هر پل ایږدم تر لاندې وې اغزی
په امید د روڼ سبا مې ترخه نوش کړل
په ارزو د پتمن ژوند وم لاروی
نن منزل هر ګوره لېرې را ته ښکارې
دا په دې چې نه لرو د سر سړی
حوادثو ته چې ګورم، پای یې وران دئ
دا وطن د ژوندون نه دئ یو ګړی
دا څه لوبه زمانې ده شروع کړې
خوږ ژوندون مو سو د مالګې مالګوبی
د معصوم د زړه ښیښه وینم ماتیږې
مګر خدای یې کړي له غیبو څه پتری

======

کابل - ۱۳۶۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وينو استسقاء

دا راغلــی خــه ناوريــن دئ نن سبا
لــه سهــاره تــر ماښامــه په غوغا
تــه بــه وايــې خلک ټوله راغونډ سوي
کــړي د وينـــو و باران تــه استسقاء
مرگی سمدم راپسې دئ لکه سيــوری
هــر گــړی مــو ده پــه وينو کــي لمبا
د قدرت هوس يې ستــرگي ړنـدي کړي
د شيطان په ټونگ درست وژني بې گناه
چي مقدور نه وي نجات پکښې د خلکو
لــگــومــه پــه نظــام تـــوره بـلا
اوربــدلــې مــي کيسه د کفن کښ وه
نن يې وينم، ســر تــر پايه سوه ريشتيا
جرم يې وښيئ، پـه څـه باندي مجرم دي
چــي مـــدام دي پــه ژړا پــه واويلا
======
کابل - ۱۳۲۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردۍ مېنه

په پردۍ مېنه کې اوسم راځه ورک خپل مرز و بوم دئ
ځالګۍ د باز ویجاړه کورګۍ جوړ باندي د بوم دئ
زما وطن، زما کندهاره لويشت لوېشت خاوره دي جنت ده
د کوڅو مټې دي اکسير دئ، د رنځورو زړو او دوم دئ
دلته هر څه بېګانه دي، دلته هر څه نااشنا دي
هر غاټول هر نسترن او هر ګلاب لکه زقوم دئ
نې ښایست، ښایست ته ورته، نې خوښي خوښۍ ته پاته
پر بدرنګو و بدشکلو باندي پروت د ښکلا نوم دئ
نه مستي وینم په جام کې، نه محفل ډک له رندانو
د کاختۍ د کال ساقي دئ له ګنډېر ښخه ډک خوم دئ
ملامت نه دئ یارانو چې په وینو درته ژاړي
مقدس هيوا د تري پاته، ناورین ځکه پر معصوم دئ

======

۱۳۲۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پردېسي مور ته

اې زما پردېسي، زما زهيرې مورې !
په فرسخونو راښه ليرې مورې !
منم کړېږې په فراق د اولاد
تپاک د زړه دې ګوتې کلوچې کړلې
منم خوټيږې د هجران په لمبو
چينې د سترګو يې در وچې کړلې
احساسومه ستا د اوښکو ګرمي
احساسوم دې د مات زړه دردونه
رايادومه ستا د ناز خبرې
را په زړه کيږي تېر خوارږه وختونه
رامعلومېږي ستا د ستوني تلخي
راته واضح دي ستا پنهان رنځونه
راته ځرګند ستا آرزو و ارمان
ها ستا خبره د "تور مخ زيارونه"
خو زما پردېسي ! زما زهيرې مورې !
په فرسخونو راښه ليرې مورې !
ملت اخته دئ له پرديو سره
جګړه ده، جنګ دئ خوشې ټوکې نه دي
دا د مرګو د برسات تنا ده
د بهارونو نغمې کوکې نه دي
دا د خونې سمندر توښ په هوا
پاس په اسمان کې سوې د مرګ ورېځې
را اوروي د سرو ګوليو باران
شنې يې کړې يو مخې د مرګ بورو ځې
دا پر لکې د شياطينو سپرو
په زړو ميندې راته بورې کړلې
زامن يې بېل کړله له ميندو پلرو
په مخ سپېرې يې ښايسته حورې کړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري ! يوازې ستا ېپلتون نه سوځي
يوازې ستا پر سر لمبې نه څرخي
دا سرنوشت دئ د زرګونو مېندو
يوازې ستا پر سر اورې نه ګرځي
آې زما پردېسې ! زما زهيرې موري !
په فرسخونو راخه ليرې موري !
دوعا کوه چې دا د مرګ د قاصد
لاسونه لنډ سي له وطنه څخه
ټول سي تېغر د ماتمونو د غم
ښستې سي واک له اهريمنه څخه
چي پنځه وخته خداى ته لاس پورته کړې
ورڅخه غواړه آرامي د وطن
د اتفاق و اتحاد خواست کوه
غواړه له خدايه ښېکنامي د وطن
لېرې يې مه ګڼه زما ګراني موري !
چې دا نغرى به يو وار بيا تود ېږي
پر دې وطن به د ملت په موټو
د خوشالۍ ملي سرود ږغيږي
لېرې يې مه ګڼه زما ګراني موري !
چي لاس به لنډ سي د پردو له ملکه
سمسور به ېڼ سي پر دا ورانه مېنه
ټول به بساط سي د اغزو له ملکه
ستا د کلونو د زيارونو ثمر
سره راغونډ به سي، را ټېک به سي ټول
ستا د پلو سيورې دې نه ورکيږي
تر لاندې غونډ به سي ستا کور کهول

انشاء الله تعالی - فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا

======

کراچي - ۱۳۷۰ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپير

مغزونه سره يو دي په فکرونو کي توپير سته
په سترګو کي فرق نسته ديدنونو کي توپير سته
ليلا ده، که شيرين ده، که دُرخو ده، که رامين ده
د عشق کيسه يوه ده په نومونو کي توپير سته
د حُسن پر تقديس باندي هيڅ راز اختلاف نسته
ښکلا يوه ښکلا ده، تعبيرونو کي توپير سته
د مينې په عظمت کي شک شهبه نسته عالمه
خبره ده پر دې چي په عشقونو کي توپير سته
ښېلتون دئ که وصال دئ پرده پسي ده که حضر دئ
يو مخ ټول شواخون دئ په دردونو کي توپير سته
پښتون له پښتنه يو دئ د يوه نيکه اولاد دئ
دا څه ماليخوليا ده؟ چي قومونو کي توپير سته
د وينو سور سېلاب زموږ پر مينه راروان دئ
سورنا د غم وږغيږي په تالونو کي توپير سته
په راز راز ادعاګانو يې غلط نه سئ زلميو !
جګړه پر اقتدار ده بيانونو کي توپير سته
هدف د ټولو يو دئ زموږ د کور خرابېده دي
د سره تور استعمار په تاکتيکونو کي توپير سته
په نن و په سبا مه غولوي مقصد يې بل دئ
نيتونه شيطاني دي په قولونو کي توپير سته
معصومه ! ټول دفتر دي د دردونو مجموعه ده
رازونه، دي نيازونه دي، شعرونو کي توپير سته

======

ګلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰م

(c) ketabton.com: The Digital Library

که لـه ګـل سـره همـرازو ، محـوه کړی تماشو وي
بلبل هلـه پـه چغار سـي چـي لـه بڼـه آواره سي
د وصال په نشـه مستـه ، پـردېسی ته دي نظر دئ
سانحه نه وي نو څه وي ، چي بېلتون د چا مېلمه سي
نې جوهر چاته معلوم وي ، نې کمال وي را بـرسېـره
که له تېکي را بهر سوه ، تـوره هـله رخشنـده سي
هيڅ يې مه باسه له خياله پر بيده احساس هم پام کړه
له ساړه نغري څه کله سرې سکروټـي را ښکاره سـي
د تېرې توري په شانـي غـوځـول کا ، پرېکول کا
هی توبه يې له ګـوزاره چـي قلـم د چا وسله سي

======

کراچي - ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېخوندي

له ژوندونه مې وا نه خیست د خاشې خوند
ابادۍ کــوي یـــو مخ د هــدیــرې خوند
هــوســونــه د وطـن چــې را پــه یاد سي
له حسرته څه ګنډېږ سې زما د خـولې خوند
تقاضا د ســن و ســـال ده کــه څــه ټکه؟
اخیستای نه سم هیڅکلـــه لــه مېلې خوند
د لذت حس یې ایستلی زما لــه خولې دئ؟
که دئ تللی له اوبـــو څه د ټــهټـــې خوند
د هجرت ژوند به ونــه شمېرې په ژوند کې
چې یې څکلئ وي د خپلـــې کاشانې خوند
======
ټهټه، کراچې ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دومره نو ، نه

مال و زر يې کوترم کړي
سترګې هيڅ نه پـه مړيږي
حيران دومره اشتـها تـه
تناول هم حد لري
پـه روڼو سترګو يې ګورم
چې وطن مې سودا کيږي
د سکوت وار راخـه تېر دئ
تحمل هم حد لري
پـه ښکاره د قام غمخور وي
پـه باطن کې ريښې کاږي
ډېر مې ځان کړلی ناګار ، خو
تجاهل هم حد لري
نه پوهېږمه ناپوه دئ
کـه عندي ګټو ړوند کړي
کور دي وران سه آ کور مغزه
تغافل هم حد لري
لـه پښتونه پيدا سوي
پښتنو شيدو لوی کړي
دا سپيتانـه دي لـه کومه
تنزل هم حد لري
کـه افراط د شيطان کسب
تفريط هم هيڅ پـه کار نـه دئ
منځلاري مې زړه لا شين کړ
تعادل هم حد لري
======
ګلشن اقبال، کراچي - ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

موج

پرله ځرخي پر له اوړي
سر وهي له غټو سخرو
ځان راباسي له طغيانه
واري خوري لکه د تورو
له ها ليري څه رادرومي
د ساحل پر لوري ناځي
د آرام ژوندون په تمه
تر خوله سپين ځګونه باسي
نه دريږي نه تم کيږي
په سکون کي وايي تلخي ده
بهاند سيند دي ور ښوولي
چي په تګ کي شيريني ده
نه په شپه له تګه ولوېږ
نه د ورځي پر کرار دئ
نې پروا له ساړه ژمي
نه د دوبي پر اهاړ دئ
تقدير بار ور په شا کړی
رسوي يې و مزله ته
تدبير لاره ورزده کړي
سم ځارو يې و هر پله ته
روڼ مثال دئ و انسان ته
عظيم درس دئ و بيده ته
پوښهاري يې نغمه ده
شنوا يې ده و کاڼه ته
که لاهو موجود پر پيښ سي
يا سېلاب راوړي ګرګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رونې شپې

ځغلوي يې پاسته رېګ ته
ژغوري يې ښوري يې له مرګه
آفرين دې پر همت سي
نه سو سترې نه ستومانه
نې ارمان د ساحل پرېښود
نه له بخته سو پښېمانه
موجه زه لا هو انسان يم
ځپې زه ورک لاروی يم
پر اوږه باندي مې واخله
اوس لا مړ نه يم ژوندی يم
که مې سترګي ترخو اوښکو
کړې کمزوري ړندې نه دي
که مې ځپه ملګري نه کا
لا پټلېس دي رېچې نه دي
که مې لېښي دي ببو اکه
که حواس مې دي پرېشانه
خو نجات ته اميد ډېر سته
زړه مې تور نه دئ له ځانه
د ساحل و پاسته غېږ ته
رسوه مې لا ځواني سته
اوس لا هم د چاري سر دئ
لا مې زړه کي څه مستي سته

======

کراچي - ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

را په یاد چې سې وطنه

چې په یاد مې سې وطنه
د نرۍ جنت ځتنه
د ښایست و ښکلا کوره
د غیرت و ننګ مامنه
ته وا هډ مې نیني کیږي
ته وا روح مې ځي له تنه
په ژوندون ته وا ښخېږم
مرم بې ګور و بې کفنه
چې د ښتو، رغو ته ګورم
را په یاد دي سر درې سي
هغه د ننګ د ننګ اوچت غرونه
له غاټول ډک، له سمنه
چې ودانې مېنې وینم
را په یاد مې وران کورګی سي
زړه مې و اېشي له جوشه
وایم، تف پر تا، دښمنه
چې سمسوره اورشو وینم
ډک بهاند ځپاند رودونه
را په یاد مې ارغنداو سي
زړه سي تور له بل ګلشنه
چې توری پنجابۍ وینم
را په یادې پښتنې سي
مینه ناکې، حیا ناکې
وربښمن لېځې سمین تنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليوالو ته چې گورم
را په ياد سي کوچۍ پېغلي
پر سرو يې ډک منگي وي
پر دښتو يې کړدۍ پلنه
څه ښايست دی خدای ورکړی
څه عفت يې وربخښلی
شاپېرۍ د کوه کاف ده
ورته پکه و پمنه
حورو حُسن دئ اخيستی
عاريت د دې له حسنه
د شبو گلو وږمونه
منشعب يې له بدنه
آ د هست و نيست مالکه
را ودان مي وران وطن که
را يو موتی مي ملت که
لويه ربه، لوی ښتنه !
======
پنجاب اورگاډی - ۱۹۹۱ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

رونې شپې

کــه د نــن چـــاري د بخښلـــو نــه دي
پرونـــۍ هـــم د هېـــريـــدلـــو نه دي
وطنـــه ! ودي مــــرم دا څــه دروسوه !
چـې کنـــډوالـــې دي د کتلـو نـــه دي
که د اغـــزو پـــر ســــر حضـر دئ روان
پرد بســـي شپـــې هـــم د ګاللو نه دي
ښايستـــې نــه يمــه خــواتــور له ميني
خـــو ستا جفـــاوي د سهلـــو نه دي
ستـــومـانـــه نه يــم لــه مزلــونو څخه
مــګـــر دا لاري د وهـــلـــو نـــه دي
په زړګي تور اشنا شکمن سوي پر څه؟
زمـــا ولــولـــې د ازمــويـلـــو نه دي
اوښکي مي وچي سوې له ډېره ګــرومه
د زړه داغــــونـــه د ښــوولـــو نـــه دي
چينو د ستـــرګـــو جواب راکړ، وايي
دا دردانـــې د تـــويـــولـــو نـــه دي
وسواسه پرې مي ږده مکوټ دي کړمه
زمـــا تـــوبــې د مـــاتــولـــو نـــه دي

======

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سخت زړو واکمني

د وطن وطن نارې دي له هر کونج له هر کناره
چې را ژغوره يې څښتنه له دې غم له دې ناتاره
ډبرين زړونه واکمن دي، عاطفې چارماري سوي
کرامت د انسان خرڅ سو، شرافت ټول له بازاره
عفتونه تر پښو لاندې، عصمتونه کنهګار سول
او به تللي دي له سترګو، ټول بې آبه سول آبداره
هيلو تور ټيکري پر سر کړل، د نجات لارې کوره دي
اميدونه ټول خزان دي، ښايست کوچ سو له بهاره
ژړوي مې، ژړوي مې، ژړوي مې دا خبره
چې را پېښه له خپل وروره، له خپل زويه، له خپل پلاره
زموږ په خولو کې اثر نسته، زموږ خواستونه نه قبلېږي
تې په خوله کرم را جوړ کړې، اې قادر پروردګاره

======

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۴ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج اخندزاده

کنــدهار کــې یــو عالــم اخندزاده و
نکته سنجــه، باریک بینـه، دانسته و
د بــې لارو بــې لارۍ بـه یــې ځارلې
د بــې دینـو بــې دینۍ به یې غندلې
و اولس تــه یـــې ښوول تـول بدعتونه
پــه نامــه د شریعت کــاره کــارونــه
ذمیـمـه یــې پــه خنـدا چاتـه ښووله
پــه ټکالــو یــې عیبـونه لځــوله
هــر بیــان یــې پــه ظاهــره ظرافت و
خو چـې و بـه دي شانه درس د عبرت و
د اســلام پــه حقیقت و پــوهېــدلی
پــه منطــق و پــه برهان کې و غښتلی
ملتفت د خپــل اولــس و هــر عمــل ته
سم ځارو و د خپـل ورور و کاره پـل ته
د همعصرو د خولې ورد یې وجیزې دي
رسېـدلــې یــې تــر ما لا هم مــزې دي
ده بــه وې د انسانانو فــرق پــه دا ، سې
یو کافــر دئ بل مسلم بل مورِ او تاسې
وای[12] یو وخت ورڅخه وکړه چا پــوښتنه
چــې اخونده ! ورک یــم لاره لټــومـه
د عبــرت خبــرې کــړي دي تا ډېــرې
لټــوم بــه مسلمان و اســلام چیــرې؟
په حســرت یــې ورتــه ورکړ دا جواب
عالــم (تاج اخنــدزاده) عالــي جناب

---

[12] وای = وایي (د کندهار لهجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(که اسلام غواړې خوندي په کتابو کې
مسلمان کــــه لټــوې گـــرزه قبرو کې)
کــه ژونــدی وای نن ورځ تاج اخندزاده
څه بې حکــم وای دا زمــوږ پــر سربنته
چې د دین په نامه چور کــوو غارت کړو
د اسلام پــه نــوم د قتـل مصلحت کـــړو
د ورورۍ پـــه نـــوم مـو واچول درزونه
د چوکۍ په حب مـو وران کـړله ښارونه
د جهـــاد پـــه نـــوم مـــو وجنگول وروڼه
د تقــوی پـــه نوم مو لوټ کړل اولسونه
نفـرتـونه زېـــږوو پـــه پاکـــو زړو کې
دښمنـــۍ را پاڅـــوو ځـوانو زړو کې
حســدونـه شنه کوو په کـرونـدو کې
د تبعیض پارو پـــر پاشــو په ببلچو کې
خندوو نـــړۍ پـــر خپـــل دیـــن و مذهب
نـــه اخلاق نـــه مـــو نېکـي سته نه ادب
======
اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدني وحشت

ما تمدن په تصور کې و ګڼلی بل شان
یوه هوسا تولنه
یوه سالمه فضا
یو د ورورۍ چاپېریال
د کار و کسب دنیا
یو آبرومنده ژوندون
د مادیاتو له غوغاوو څخه پاکه اورشو
ما تمدن بللی
======
ما تمدن بللی
چې پکښې حُسن د بازار د سواګرو په لاس
یوه متاع د خرخولو نه وي
چې د حیاوو په پردو کې سینګار سوې ښکلې
د ښایستونو په سیالۍ کې تر چا پاته نه وي
عفت یې حُسن، عفت ناز، عفت مکیز و خندا
او بس همدا مې وه ګڼلې مدني فرشته
او بس همدا مې و بللی انساني تمدن
======
خو ، چې اوس ګورمه د پېغلو مرمرین ورنونه
د نو رسانو له جنونه ډکه ټنډې سینې
د نابالغو نسپړلو سرو غوټیو پاڼې
د منفعت په نامه
د تجارت له پاره
پر بازارو لوڅېږي
په څو تنګو خرڅېږي
نه څوک توبې پر کاږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه څوک لاحول وايي
يوازي زه يم چي خولې سم سر تر نوکه پوري
د تودو اوښکو سېلابونه مي تر زنه تېر سي
توی سي ګرېوان ته
او د زړه سر مي مکوټ مکوټ کړي
په حسرت (اوه) له خولې څه وباسمه
د خپل ضمير د محکمې په ازانګن تالار کي
څو غتې کرېږي وکړم
آخر، دا څه کانه مي وکړه په ځان
سپين پښتني ژوندون مي څله کړی الېش په جنون
په مدني لېونتوب
په داسي ژواک
چي د ځنګلونو وحشتونه به پر سترګو کښېږدي
ځناوران به درته ښکاري د عزت نمونې
خو ستا به هيڅ له وسه نه وي پوره
======
افسوس افسوس چي په هيڅ راز مي غمګی نه سرېږي
نو ګلومه به يې
تر هغه وخته پوري
چي د نجات د قاصدانو راته پام سي آخر
چي په تړلې تنې
د مدني وحشت له بنده څخه خوشي سمه
د خپل هيواد پر مقدسه خاوره
د خپل مامن پر مځکه
د شکراني له پاره
دا خپل تندی پر خاورو ولګوم
======
اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کابل ناورین

هغه ناورين چي پر کابلــو تيـــرېږي
د دوی پر تن زمـــوږ پــر زړو تېرېږي
د زماني هــم سپين پــر تــور راغلي
پر ککـــريـــو د ســـړو تېـــريــــږي
د ځوانی شپه مي په خــوبــو تېرېده
نن د ببلتـــون پــر شــو ګيــرو تېرېږي
ته وا اقليـــم د دنيـــا واوښتـــلـــئ
د ګـــرمـــی فصل پــه يخــو تېرېږي
د پسرلـــي شپـــې اهاړينـــي سولې
ساړه د ژمـــي پــه پکو تېـــرېـــږي
نه مي لوريـــږي پر دښمن په خدا يږو
ژوندون چي سخت پر پښتنو تېرېږي
کـــه مـــي رشتيا د زړه خبره غواړي
اور په ها ژواک چي بې پښتو تېرېږي
پر هيـــوا د ميشت اشنا شکرونه کاږه
د ببلتون زور زموږ تر هـــډو تېرېږي
د مرګ قاصد ســـو ماښجن راځخه
چي پر ما راسي پـــر ګوښو تېرېږي
د اميد حســـه لـږ مـــي وتخنـــوه
حوادث زښته بـــې مـــزو تيـــرېـــږي
معصـــوم يـــې بله چاره نه کړه پيدا
د ببلتانـــه غم پـــه شعـــرو تېرېږي

======

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الفت پر پله

د لیلا زړه مجنـــونـــه مـــه ماتـــوه
د پښتـــو نـــرخ پښتـــونه مه ماتوه
که په رګو کې دې ننګـــونه غورځي
خولـــه ماتـــوه قـــولـــونه مه ماتوه
که وا ، امیـــد د تسلـــۍ مـــه کوئ
دومره خو کړه چې زړونه مـــه ماتوه
د غزنوي رسمک لـــه ما څـــه پوښته
بت ماتـــوه رسمـــونـــه مـــه ماتوه
آ د خامـــوشـــو هـــدیـــرو سلطانه
عیش در بخښم تخنـــونه مه ماتوه
مغزي ماتېږي خو قام نـــــه ماتېږي
جلاده ! خپـــل تېغـــونـــه مـــه ماتوه
منم مزلـــونـــه مـــو اوږده په مخکې
هلـــه درجار، ګامـــونـــــه مه ماتوه
پر بـــې مالیاره باغ لـــړزړه وسوځه
ګلان شکـــوه ښاخـــونـــه مه ماتوه
غمو کړه هېـــره لـــه پستو څه خندا
هـــراتـــه ! نور شولـــونـــه مه ماتوه
له خپله تولـه بې[13] لـــه خـــدایه غواړو
د بل پـــر داد ســـرونه مـــه ماتـــوه
وا د قدرت جنون مې نه پرېږدي نور
سیالـــي کـــوه هـــډونه مـــه ماتوه
یاد به دې وي چې الفت څـــه ویلي؟
(سر مې وهه خیالـــونه مه ماتـــوه)

======

اکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

---

[13] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند خزان وهلی بهارونه لیري پاته دي
شپې د پربسې دي سهارونه لیري پاته دي
نې[14] په تصور نه یې په خیال نږدې کولای سم
غرونه مو تر منځ دي یادګارونه لیري پاته دي
زما د خیال بلبل چې به کړی ورځ و نغمه نغمه
نن سو رانجه خوره چغارونه لیري پاته دي
یو مخ نامردي ده نارینتوب کوچ له وطنه سو
خدایږو د مېړاني کردارونه لیري پاته دي
خوږ مي د زړګي وایي طبیب کمښت د وینو دئ
زې[15] په سبب پوه یم انارونه لیري پاته دي
ویاړ دئ د هغو چي د وطن د لیلا غېږ کي دي
سخ زما پر حال کندهارونه لیري پاته دي

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

[14] نې = نه یې
[15] زې = زه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بد عواقب

کـــه ملت ســـره تـوتـــې سو آفتونـــه به پر اوري
د ډبـــرو و د کاڼـــو بارانـــونه بـــه پـــر اوري
نېکمرغۍ به ځیني بار سي بد مرغۍ به ورته چوک وي
پـــرې نازلـــې بـــه بلاوې، فسادونـــه بـــه پر اوري
مرضونه به په ګډ ســـي وچکالۍ بـــې[16] کال په کال وي
پر حاصل بې وســـي کېـږي، سېلابونـــه به پر اوري
ورتـــه وچ به ډک دریاب ســـي سمې لارې ګړنګـــونه
هـــره تالنـــده بـــې ټـــکه، تنـــدرونـــه به پـــر اوري
ظالمان بـــې حاکمـــان سي هر یو ښار بې پېښور وي
کور بې ګور سي لا د پاســـه، سره اورونه به پر اوري[17]
لوی قامونه به یې تپ ســـي شـــو په شـــو بې اولسونه
کور په کور به یې بـــدۍ وي، تاړاکـــونـــه به پر اوري
ورور له وروره بـــه خفـــه وي، پلار بې قدر وي بایللی
کورنـــۍ بـــې تباه کېـــږي، نفاقـــونـــه به پـــر اوري
نازولـــې بـــه یـــې ژاړي، ایمنېدو ته بې ځوک نه وي
بـــې علاجـــه بـــې درملـــه پـــرهارونه به پر اوري
مـــرور بـــه یـــې بختـــونـــه، طالعګاني ماڼیجني
اســـې بخت بـــه یـــې مېلمه وي شامتونه به پر اوري
هم به خدای ځني ناراض وي هـــم بـــې مخ تور و نړۍ ته
د رحمت بـــه ورتـــه شا وي، لعنتـــونه بـــه پر اوري
دغـــه حال چـــې مـــې بیان کړ پر افغـان دئ نن راغلی
خدایه ته یې سې پر زېـرمه دا ملت کـــړې بیا ښاغلی

======

اکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

---

[16] (بې) په دې نظم کې هر ځای د (به یې) مخفف توری دی.

[17] په دې بیت کې د رحمان بابا یو بیت له تصرف سره تضمین سوی دئ:
پـــه ســـبب د ظالمانـــو حاکمانـــو
کور و ګور و پېښور درې واړه یو دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د استاد هڅونه

استاد مــې لــه کابلــه نــوشتــو ته هڅوي
مرغــۍ په مات وزرو الــوتــو تــه هڅوي
خبر نه یم زما په تــور تنــدي کــې څه لیدلي
چې مات زړه مــې و لــویو کارنامو ته هڅوي
که هر څو را خبر چې پــرېــسۍ یم سخت ځپلی
بیا هم مي توږۍ ژبــه گــرېـــدو ته هڅوي
د لیک په هره کرښه کــې فیضونه را ته خاندي
د شعــر هــــره مصــرع مي ترانو ته هڅوي
د هیلو قافله مــې لــه سکــون څخه راباسي
پر لــوري د سبا یــې خــوځېـــدو ته هڅوي
یوسف د امیــدونو مي د یاس له څاهه کاږي
تــولــۍ د ارزوگانــو کنعانـــو ته هڅوي
ښاخونه د لاښ بڼ مــې نه پرېږدي و وچېدو ته
غــوټــۍ د قــریحــو مي غوړېدو ته هڅوي
پر ما د نامېنــدیــو پېڅــول دئ غوړېدلی
حسوده زمانــه مــې چــوپېـــدو ته هڅوي
زما زړه د بېلتانــه غمــونو هسې لاندې کړی
چې یــو مخ مــې له ژونده هدیـــرو ته هڅوي
خولــې سم له خجلته چې کردې د افغان گورم
چې ورور د ورور د کــور خرابېدو ته هڅــوي
ارمان کړم پر هغه چې مي ننگــونه ور ستایله
نن تــول خپل اردلیان و لــوټېــدو ته هڅوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څرنګه جادو دئ دا کوږداګي څه په وکړي؟
مصلحـــي ارادې چـــي و جګـــړو ته هڅوي
پر ما توره تیاره ده سهـــار لیري شپـــه یلـــدا ده
استاد مـــي د سپېدو و چاودېـــدو ته هڅوي[18]
نو ګاله یـــې پـــه مېړانه د بېلتون درانه غمونه
معصـــومه چـي (رشـــاد) دي آیندو ته هڅوي

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

[18] زما محترم استاد پوهاند رشاد صاحب له کابله یو لیک ټورنټو کاناډا ته رالیږلی و او په هغه کي یې زه لیکنو ته هڅولی وم دا شعر د لیک د رارسېدلو په شپه وویل سو. دا شعر مي په هالینډ کي د استاد د اتیا یمي کالیزي د نمانځلو په غونډه کي هم ولوست. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې جرمه مجرم

هلتــه د دنیـــا د بام پـــر ســـر پـــه لوړو غرونو کې
دلتــه د تهن جهـــان پـــه کليـــو و ښارونـــو کـــې
هلته په کـــرېديـــو کـــې خپاره پـــه سرو دښتونو کې
دلته په ماڼيـــو کـــې ميشتـــه خـــو کـــړاوونـــو کې
او سې يو اولس چې تيک يې غاړه، مـــلا يې خمه ده
پاکـــه يـــې سينـــه لـــه هـــر راز دروهه له هر چمه ده

======

خوار دي پيدا سوي خو جگ سرباندي مړ سوی دئ
نه چا ته ټيټ ســـوی نـــه پـــه ننگ چا ته پـــړ سوی دئ
نـــور يـــې رســـولـــي دي تختـــونو ته، تاجونو ته
دی ورتـــه سپـــر ســـوی دئ په وينو ککړ سوی دئ
نن د بـــې دردانـــو لـــه ستمـــه کلک واړونه خوري
نن د تـــورتمـــونـــو پـــه مزله کې تيندکونه خوري

======

چا يـــې د تاريـــخ مسخـــه کـــولـــو ته دانگلي دي
څوک وايي نـــوم بدي دي چې دوی و تـــه ښاغلي دي
څوک يـــې پـــر ويـاړونـو نوم نښان باندي ناگاره دي
ځيني وای دا څوک دي؟ له کوم بل ملکه راغلي دي
ټـــولـــو يـــوه کـــړې ده ســـلا و دې مجنـــون لره
حـــد د ښمنـــۍ يـــې رســـولـــی دئ جنون لره

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه يې ده ګناه؟ څـــه يې تعـــدی ده څه يې کړي دي؟
څه له مـــو زړه ډک دئ پـــه څـــه عيب مو کړلي دي؟
دا کـــه يـــې ګناه وي چي يې ميندو خپله غېږه کي
لــوی - لـــوی اتلان و د ســـر خلک يې روزلي دي

جار تر داسي ميندو چي غيرت يې په شيدو کي وي
جار تـــر داسي قـــوم چي همت يې په سينو کي وي
======
جار تر داسي هيلـــو چـــي قومـــونه يو کولای سي
جار تر داسي متهـــو چـــي سرکښ را ايلـــولای سي
جار تـــر دا اولس چـــي ببلـــه تمـــي و اسرې څخه
وينـــي تـــويـــوي خـــو تاريخـــونه سازولای سي
نـــورو تـــه مانـــۍ ګتـــي پخپله په کږديو خوښ
ننګ يې په سياليو خوښ، شـرنګ يې په سياليو خوښ
======
اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښو ته ښه وایه که زمـا وي او که ستا وي
بد دي ورک سـي پـر دنیا که د هر چا وي
د دوستـۍ هیلــه لـه دوسته څخه کېږي
دښمنــۍ کــې اچـولـې اعدا وي
هوښیاران وایي ځوانمرد کـه دي دښمن و
پر نامرده دوست به سل بـرخـي بالا وي
عاقبت بـه یـې گـولـۍ تر زړه وخېژي
د تـوپک په زور که هر څوک خانتما وي
د هغـه سـردار به ځای د دار پـر سر وي
چي په سر کـې[19] د ملت پر سـر سودا وي
په سکروټو یې ور داغي دواړه پښې کړئ
چـي و ډول تـه د پـردیـو په نڅا وي
چي پـه زور د بېگانـه وو پادشاهي کا
د هغـوی تخت بـه نسکور نن یا سبا وي
شا دې[20] نـه رسـي و مځکـي ته هیڅکله
د ملت د کامـرانـۍ بار چـې پر شا وي
یو سـرونه غـوځـوي بل سرښندل کا
د رهـزن و د رهبـر فـرق په همـدا وي
و مطلـب تـه هـم هغـه طالب رسېږي
چي طلب یـې پـه راستۍ و په صفا وي

---

[19] کې = کي یې
[20] دې = دي یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا رنځــــور اولس پــه بل څـه نه رغېږي
د وحـــدت نسخــه بې[21] رنځ لـــره دوا وي
دا وطــن به بـــې تاجکه ځوک جګ نه کا
بـې پښتونه به بیا پښت پر پښت تالا وي
هــزاره ته چـــې د ورور په څېر نه ګوري
تر هغــه بــه بل هـــرزه فکـــر د چا وي
د ملت چپــه بېـــړۍ هلـــــه سمبږي
چـــې د ملک تــول اولسونه همنوا وي
======
اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

[21] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا اِلهي مه راوینې تجزیه د ګران وطن
د یووالي دښمنان کړې خوار خسته د ګران وطن
سور شمال دئ خښمېدلی تور بادونه دي چلیږي
رژوي د وحدت پاڼي و مېوه د ګران وطن
ښه یې وینم چي وچیږي د وحدت ځپاند سیندونه
ببره سته چي سرچینه یې سي کوره د ګران وطن
د هیواد دښمنان یو سول شیطاني دامونې[22] سر کړل
کرښې کاږي پر ښایسته ښکلي څېره د ګران وطن
جنګ د ژبي یې جاري کړ جنګوي سکني وروڼه
ژوندی نه پرېږدي هیڅکله دانسته د ګران وطن
تحمل یې ورته ګران سو چي افغان سردي اوچت وي
انتقام راځخه اخلي روسیه د ګران وطن
د حکمت هیله ترې مه کړئ سعادت مه ځني غواړئ
که د رب پر لاري نه تلی سرغنه د ګران وطن
دښمنانو توره تبه ګډه کړې لور پر لورده
په دوست هم هیڅ وچه نه سوله خوله د ګران وطن
دا قومونه اولسونه د یوې باغچې ګلان دي
په خزان یې مړاوې مه کړې ګلدسته د ګران وطن
بهارونه دي تازه وي د وحدت نغمې دي سُروي
اولسونه دي راغونډ وي پر جرګه د ګران وطن
چي شملې د افغانانو پکښې جګې جګې وینم
دا ارمان مي کړې اې خدایه را پوره د ګران وطن

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۲ع

22 دامونې = دامونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تالا هوسونه

خود به خاوري بادومــــه نامحــــرم چـــي مخ د يار سو
خود به اوښکي تويومــــه سکنــى ورور چي اغيار سو
د کلـــونــــو اميـــدونــــه هـــــوســـونــــو را تالا کړل
ناميندۍ مو مېلمنې سوې د مرگي سترخوان هوار سو
کوره کيــــږي د تلـــــو لاري نسکـــــوريږي زاړه پلــــونه
ښه مــــي ولوېده و زړه تـــــه راځـــــه پاته کنـــدهار سو
نوم يې تاسي باندي کښې.دئ پر گلشن مو څه تېرېږي
چي گلـــــونه مو اغـــــزي سول چي خزان مو نو بهار سو
رارسېـــــږئ نازور دارو د اجــــل قاصـــــدان راغلــــــل
د پښتـــــــــون جنـــــازه وزي د پښتـــــو قبـــر تيـــار سو
شوا خــــــون و ناوريـنــــــونه بـــــربادۍ دي و مـــرگونه
ته به وايــــې چـــــي دا ملک بس و همدې لره تيار سو
ځومره سخت ازمـــــويښتــــونه مخامخ دي و افغان ته
وطـــن ده تـــــه بلا ســــوی، دی وطـــن لره تور مار سو
دا بـــــه هـــــم د رب حکمت و چي افغان په تورو تور سو
دا به هم د رب رضــــا وه چي تــــر خوارو لا هم خوار سو
و علت تــــې نــــــــه ورلوېږم سد مي هيڅ نه په رسېږي
په دې دومــــره رهبرانـــــو پښتــــون ولي بې سالار سو
ترهغـــــه به ساده ځوک وي چي شاکي وي له پردو څه
رارسېـــــږي له خپل لاسه چي نن (ترخه و واکدار سو)[23]
شرمنده ســــولو تــــر سياله ستـــــرگي نه لرو نړۍ ته
ورور د ورور مرگي ته تږی زوی لـــه پلار څخه بېزار سو
سرنوشت د انسان دا دئ چي ماتـــم بـــه يې مېلمه وي
و دنيا ته يې راتگ لـــه لـــــويه ســــره پـــه کوکار سو
ناميــــــــندۍ و بيــــــوزلۍ د وطنــــوالـــو ته چي گوري
په زړا په غلبلـــــو کـــي پر معصــــــوم باندي سهار سو

======

۱۹۹۲ع

[23] (ترخه و پاچا) يوه اولسي وراشه ده چي دلته له تصرف سره تضمين سوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

روڼې شپې

د وطــن په یاد تیارې شپـــې روڼومه
د شعرونــو ډېــوې ځان تــه بلـومه
شپه تیاره ده، تیاره کړکه ده نفرت دئ
د روڼا پــه امیـــدو یـــې تېـرومـه

======

چـــې اوږده شپـه وي، توره تیاره وي
غــم د هجــران وي د ببلتــانــه وي
وطــن رنځـور وي، طبیب دښمن وي
معصــوم بــه ولـــې پــه ژړا نه وي

======

پــه ورځ بیــده یم، د شپې پر کار یم
نه چـــې حریص یم، نه ډېر پر کار یم
د زمان څـــرخ دئ چېــه څــرخېږي
ورســـــره څـرخم، تــه وا پرکار یم

======

اوکویل ـ کاناډا ـ ۱۹۹۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانجني چيغي

سوځم پـه لمـبو د ببلتـانـه پـه پردېسۍ کي
ورځ و شپـه سـي تيـره په ماتـم په مايوسۍ کي
نه لـرمه ځـوری د سفـر تـروس مي تېره ده
کلـه سـي کېـدای حـج و عمـره په مفلسۍ کي
نـه وزي لـه زړه څخـه د ابا د مېنـي مينـه مي
سـر تـر نـوکه بنـد يم د وطن د عشق رسۍ کي
قدر د انسان خو په خپل کـور په خپل نغري کي وي
څـومـره ساده ګان چـي لټوي يې په کرسۍ کي
نه سـم تيتـولای ښنتنـي مغـزي پـرديو ته
هر څو که يې وينم چي چړچـي دي چاپلوسۍ کي
مه کړئ د پتمن ژوند تمه مـه کړئ په دې خاوره کي
تو منـه د مايـې يې ده اخښلـې دووسـۍ کي
نسته د پردېس معصوم په زړه کي بل ارمان په ژوند
کښېني چي يو وار بيا د خپل سپين سرای په اورسۍ کي

======

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانجني هيلي

پر مغز مې جوپې جوپې خيالونه وي راځي
پر زړه باندي مې زښته ارمانونه وي راځي
دا خوب دئ او که خيال دئ که پر زړه مې الهامونه
و کورته مې ځولۍ ځولۍ ګلونه وي راځي
د يارد کوځې خيال وي په پايېږم تل تر تله
د رنځ مې مسيحا وي علاجونه وي راځي
وصال وي د يار غېږ وي مرکې د يارانې وي
د زلفو له وطنه مې ورږمونه وي راځي
سيالۍ وي د مېړانې د همت مسابقې وي
ميدان ته د غيرت خيالي ډولونه وي راځي
هې هې وي د ځوانانو اتڼونه وي خوښۍ وي
نفرت پايکوبه کېږي عشرتونه وي راځي
له جهل و ناپوهۍ سره غزاوي جهادونه
له سوبې و نصرت سره توغونه وي راځي
سوبمن زلمي را درومي ناميندۍ په سانګو نجتي
پر زړو د ښمنانو حسرتونه وي راځي
لرګي يې وي پر کډو اچولي بدمرغيو[24]
له ساندو څخه خلاص کلي کورونو وي راځي
ختمېږي اهاړونه ايره کيږي نفاقونه
نغريو ته د مينې مجمرونه وي راځي
د هيلو کاروانونه وي رسېږي و مزلو ته
له ليري شرنګا شرنګ وي جرسونه وي راځي
پرد ښې پرګنې وي راستنېږي خپل کورګي ته

---

[24] (لرګی پر کډه اچول) د (بارېدلو) په معنا يوه اولسي وراشه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــر وچــو شونــډو ناست تبسمـــونه وي راځي
رويبار پـــر لاروېـــو د رحمت عطـــرونه پاشي
و ښکلــو تــه ډک ګلاب جامــونه وي راځي
د پېغلــو پــدل مات وي واهمــې له زړو وتلي
ګــودر تــه د منګيــو کتـــارونـــه وي راځي
د پاس شمال را سم سي سره ماتي کـړي وريځـي
پـــر خنـــډه د آسمان بـــوډۍ تالـــونه وي راځي
تياري خورې ورې سي د ظلمت پـردې سي پورته
د لمر ستـــرګـــه ښکاره ســي سهارونه وي راځي
تودوخـــه ســـي برلاسې منجمد زړونه اوبه سي
لښتـــي لـــه محبتــه ډک مـــوجـــونه وي راځي
خړوب سي وچ دښتونه زرغوني سي وچـي درګي
خزان کـــوچ ســـي لـــه ملکـه بهارونه وي راځي
حسرت توري[25] واخلي غم انـــدوه ورسره مله وي
عشرت يې پر ځای ميشت سي نعمتونه وي راځي
جـــرګـــې تـــه راروانـــي وي ټولی د اولسونو
لـــه هـــر لـــوري د ســـولي پيغامونه وي راځي
غـــورځو تـــه مـي راځي له هري خولې پخې خبري
پـــر ژبـــو لـــه يـــوه مخـــه پندونـه وي راځي
ستومان خاطر مي کښېني د رحمت تر چنار لاندي
لـــه هسکـــه د رجاوو شمـــالـــونـــه وي راځي
رښتيا مي درځه غوښتـــې دئ خالقه خوب که خيال دئ
پـــر ژبـــه د معصـــــوم چـي ارمانـونه وي راځي

======

اوکويل – کاناډا – ۱۹۹۷ع

25 توري : د (ژوري) پر وزن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رڼو سترګو

ولــي مــي پــري کېږي د وجود په رڼو سترګو
شلېـــږي تانستـــه د تـــار و پـود په رڼو سترګو
وزي مـــو لـــه بېخــه د حسب و د نسب رېښې
پـــوه نـــه يـو د ځان په بود نابود په رڼو سترګو
خېژي مو له خولې ښخه غړانګي د بارکښ بوده
زمـــورږ خيال چي نغمه ده د داؤد په رڼو سترګو
مه کـــوئ پلمې په لوی لاس وزر له محفل ښخه
ســـم دم ورانـــوو حـــد و حدود په رڼو سترګو
اور د محبت بـــويـه که تود غواړئ د پلار نغری
مه شوروئ سترګــــې په تور دود په رڼو سترګو
زه به د خليل لاره پـــري نـــږدم ځو ژوندی يمه
خير که مي رقيب بولي نمـــرود پـــه رڼو سترګو

======

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزار شریف د فتحې په مناسبت[26]

زېرى زېرى هیوادوالو وطن بیا یــو مــوټى کیږي
دا ګشن بیا زرغونیږي د امیــد غـــوټۍ غوړېږي
اولسو لاسونه ورکــړل د واحــد وطــن پـــه هیله
د میـــرویس پر کــور جرګه ده افغانان رابلل کېږي
لوټماران د هست و بود مو کوږ مغزي له ملکه وزي
سوداګر د خپلواکۍ مو په شرمو سره شــرمېـــږي
سرې فتنې د یرغلګرو سوې رسوا په ګران وطن کې
د روسي تاړاک خپســکه مــو لـــه زړونو ولاړېږي
دا د جهل و ځان غوښتـــې پـــه لمبـو سوې ښارونه
د وحدت پـــه اوبـــو ختـــو لـــه تاداوه ودانېـــږي
پر تتـــۍ لــوېـدلـــې هیلې سمبالېږي دربدو ته
وزرمـاتـــې ارزوګانـــې الــوتـــو تـــه تیارېږي
ژړېــدلـــې امیـــدونـــه جـوړوي ځان و خندا ته
مــــوري طالــع ګانـــې بیا لــه سره پخلا کېږي
د نفاق د کڅوړک تپلـــې د وطن لــه ښکلـــې مخه
د یـــووالـــې پـــه مـــرهـم به له یوه مخه پاکېږي
ښبانې د مایوسیـــو محـــوه کېـــږي له خپرو ښخه
قافلــې د نامینـدیـــو لــه کــــورو ښخه بارېږي
دا په ټونګ د بېګانه وو مات مغزي و پرې هډونه

[26] دا شعر هغه وخت وویل سو چې د مزار شریف ښار د طالبانو له خوا د جنرال ملک په همکارۍ ونیول سو او د (ملت بابا) په ګډون د هیواد د تمامیت د بشپړتیا ټولو پلویانو د دې سوبې هرکلی وکړ، خو له بده مرغه څو ورځې وروسته څرګنده سوه چې دا پېښه د هیواد د دښمنانو ګډه دسیسه وه چې د څلورو زرو بېګناه انسانو د ژوند په بیه تمامه سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امید ﺩ پر سته و پاک رب ته چي بـه بیا راپټلسېږي
د کلـــونـــو کـــړېـــدلـــي ځـــورېـــدلي اولسونه
لـــه شمالـــه تر جنـوبه غېږ په غېږ ورځي مسيږي
مصممـــي ارادې دي اېلـــوي بـــد مغـــز خیالونه
ککـــرۍ د ســـرکښانـــو د توحید پښو ته ټيټېږي
نظر مه کـــړې پاکـــه ربـــه دا بګړۍ دا دسمالونه
له عظمتـــه ډک رنګـــونـــه د پلـــرو راپه یادېږي
میندې مه کړې باندې بورې چې راوړي دا اولادونه
خویندې مـه کړې باندې ورارې دا ځوانۍ دې نه رژېږي
پر تیک فال بانـــدې یې نیسئ د وحدت دا خوځښتونه
د سمسور کال ښناني خو له پسرلي څخه ښکارېږي
اورېدلي مې له نیکانو چې سهار وخت د قبول دئ
بارې زبه تاته ژاړم لـــوی سهـــار بلبل چیغیـــږي
بل درد نه لرم په زړه کې تر ایمان وروسته وطن دئ
ته حامي د دې ملت سې د اغـــزو پـــر ســـر تېرېږي

======

اوکویل – کاناډا – ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنګل خيالونه

يو مخ سکون دی چوپه چوپتيا ده
نه د مچ بوڼ سته نه شور غوغا ده
تياره خپره ده، د ژمي شپه ده
سپوږمۍ خپه ده نرۍ تپ شا ده
خلک بيده دي ته به وا مړه دي
يو زه ويښ ناست يم شعر مشغولا ده
اسمان وريځ دئ ستوري نهام دي
مځکه کنګل ده تنا برېښنا ده
ناست يمه دلته زړه مي وطن کي
په غم يي زانګم مل مي ژړا ده
پر وطن اور دئ سکروټي اوري
د ژوندون بيه مفته وړيا ده
رحم هيڅ نسته وروري ده ورکه
عاطفه مړه سوه نن يې پاتا ده
مسخه دي زړونه د انسانانو
جنګ پر غله دئ هدف دنيا ده
يوه خبره مي پر خوله راغله
تريخ حقيقت دئ رشتيا وينا ده
پر ملت تولو سوتې را کښنلي
د سپو فقير ته يوه سلا ده

======

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۷ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

فتنه

لوی فتنه گر راتـــه فتنه د ښمنـــۍ جوړه کړه
ما د پـــرون قـــد سازاوه ده ننني جـــوړه کړه
ما ویل جـوړ کــه و جانان تــه د سرو زرو امېل
ده خـــدای ناترسه د سکـروټو گردنۍ جوړه کړه
ما د کهـاله مشـــر بالـه واک مې د ځان ورکړلی
ده زما له گرالبو و خپل ځان ته امیانۍ جوړه کړه
زما د خیالونو تاج محل ته مو پام ستـــه نیازمنو
له سپین صدفه یې د خاورو کوټنـــۍ جوړه کړه
لومه یې ســر کـړه د تزویر زما د ښکېل له پاره
په سیاست ونه ســوه، نــور یې ژبنۍ جوړه کړه
راځخه ورکه یې کــړ د پلار و د نیـکه وطن مې
له مـــوقتـــي ملکه یـــې مینه مورنۍ جوړه کړه
وې درولـــــې ځانته دنگې دنگې ښکلې ماڼۍ
و خوار ملت تـــه یې جونگړه مونانۍ جوړه کړه
د غوا و غیلو د گلـــو و د رمـــو شپـــونـــکیـه
هوس د تخت دې کړ جگړه دې کورنۍ جوړه کړه
سمدم یې وینمه د زهرو او گنـــډ پـــرو ځُم دئ
دا چې په خپل خیال یې گڼیو ته گاڼۍ جوړه کړه
پر څه بې مهرو محبتـــه تېـــر پېښ یـــم خلکـو
چې له میرې یې راته نن مور سکنۍ جـوړه کـړه
د زړه زخمونه مې په اوښکو نمکینو مینـــځـي
ناپوه طبیب وایې نسخه مې یونانۍ جـوړه کـړه
ته وا چنبلې یې پـــه ټـولـــو لېـــونۍ اوبه دي
چې لار و لیکه یې د ژوند هم لېونـــۍ جوړه کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قيامت معلوم سو اسـرافيـل دي نور شپېلی نه وهي
د عرصات ميدان يې مځکــه افغانۍ جوړه کړه
د روڼو شپو سترې ستومانه شاعر خپل بياض ته
د وينو اوښکو له تــرکيبــه مشوانۍ جوړه کړه
پر وېشگر ږغ سو چې معصوم که دئ ماشوم خو نه دئ
وې لـــه ازلـــه يـــې د ده برخه کوچنۍ جوړه کړه

======

جمعه ۱۳/فبروري/۱۹۹۸ع کال/ د سهار ۴:۳۰ بجې
اوکويل - کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخولګۍ ټکور

نه سړه ټپټپېدولرم نه ژبه دزاريو
جنون ټکورومه په اورونودخولګيو
يو ښکلوته تسليم يم بل عشوې ته دخوبانو
ځواني راړغوم لښکروهمه دپيريو
شبابه توره ډال سمبالوه بيداره اوسه
زړښت نغم کيندي وقلمروته دځوانيو
سباځم اجاره دګلاب پاڼوتوله اخلم
سرې اوښکې دشبنم پيوندوم په خوشاليو
غالبه باندې مينه دليلاچې مچول ئې
کنه مجنون وپوه چې خولې مرداري دي دسپيو
قصورمې دئ دختې چې په مينه کې يم پاته
غروردئ په ميراث راپاته سوی دپېړيو
تيارې دي تروږمۍ دي تبرې تيږې دي پښې لوخې
قدم ږدم پرسکروټولاروهمه پراغزيو
محتاجه،سرګردانه،لالهانده ،وږی تږی
نه لاس دمرستې سته ،نه اراده دمرستنديو
داړوراته نيولی دئ کمين په لويه لارکې
پرهرګام واهمې دي راته پټې دغديو
نبستۍ دي ، بې ارزۍ دي،ديدنۍ دي، نامېندۍ دي
پرسرراسره دورمې لکه چترد ژليو
سينه مې کوه قاف ده حوادث پکښې ورکيږي
لمن کې مې اوسېږي پرګنې دشاپېريو
ډېوې به سې بلې دماضې په مستقبل کې
که پاک خدای وژغورلم له فتنوځه دپرديو

======

اوکويل -کاناډا- ١٩٩٨ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې مینه

پرون یوې مېرمنې د اوکویل[27] راته ژړل
رازونه یې د زړه په ډېر حسرت بیانول
ویله یې (چې زړه دې خوړل کېږي خپل وطن ته
په سترګو کې دې ښکاري، ارمانجن یې خپل ګلشن ته
زه هم مقدراتو راوستلی یم دې ځای ته
ډولۍ د سرنوشت کې یې راوړې حرمسرای ته
واده مې نتیجه وه د اوږدې اورنۍ مینې
د بلې مینې ځای نشته په زړه کې خدای مې وینې
هیڅ راز مشکل و ستونزه نه لرمه په ژوندون کې
پر کار باندې ولاړه، وظیفه مې په روغتون کې
پر کور باندې مې ناست دئ مرغ د ښو و د ښادیو
مفهوم نه پېژني زموږ کورنۍ د نامیندیو
په لوڼو په زامنو په لمسیو یمه پڼه
بې عیش و بې عشرته نه لرم بله ورهڼه
که ناز دئ که نعمت دئ شپه و ورځ راباندې اوري
شمال د نېکمرغیو راځه نښلي له هر لوري
اوریځې د طالع مې سم پر سر راسره درومي
باران د سعادت زر و زېور راباندې لوني
په ژوند دې خدای راضي سي یم له سیاله سره سمه
په تن روغه رمته، په قد یمه سمه دمه
خو مینه د خالیو نه هېرېږي له انسانه
شکونه د اړیکو یې هر ګوره ډېره ګرانه

[27] اوکویل (Oakville) د ټورنټو په لویدیځ کې یو کوچنوټی ښار دئ چې وګړي یې زیاتره انګلیسي الاصله دي خو پرتګالیان، ایټالویان او نو اروپا ییالاصله کاناډایان هم پکښې اوسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتـــون نــه دئ، پـــوهېـــږمـــه ژوري دي رګو ته
زبېښــــي د وجـــود وينـــي لـــړزه اچوي لاسو ته
څلوېښت کـــالـــه پوره سول کاناډا کي چي ميشته يم
فقط زه چـــي وام اوس هم په دې ملک کي مېلمنه يم)
په سترګو کـــي يې اوښکي د حسرت سره حلقه سوې
يو څو غټې دانـــې يـــې ګـــرېـــوانه ته ور شوه سوې
په غـــربو نيـــولي ږغ يـــې راتـــه ووې (افغـــانـيـه
زما کـــورټ هېـــر سوی نه دئ نيدرلينډ تر دې ګرېه
کـــه نن وي کـــه سبـــا وي رســـوم به ځان وکور ته
پاک خـــدای مـــې دي نه اچوي د بل وطن و ګور ته)
زما خيال ســـو چي دا زه يم چيغي کړم پر غرو رغونو
د دې وينا غبـــرګـــون دئ زمـــا د خپلـــو فريادونو

======

اوکويل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګه قافیه

په وږمــونــو کــه الیش د باروت بوی سي
پر کهالــه بــه مـې ګویا (زېرې د زوې سي)
په بانــو بــه ورتــه لــویــه لار جارو کړم
که د سولې د ایلچـي مــخ زموږ پر کوی سي
د وطن د مینــې مــی شــراب طهـــــور دي
په یوه ځاځکي یې درست جهان خوشبوی سي
پام ! چې ورنــه کــړئ اختیار ظالم یــزید ته
عاشـــوره بــه مــو اختــر، کربلا طوی سي
کــور کهــول به پکښې پڼ نه سي هیڅکله
د کږدۍ کــه چیــرې مــراندې سره توی سي
چې د ننګ پــه بیــه پېــرې لـنــډ عیشونه
موږ یې نه کړو، دا چرچې خــو دې د دوی سي
له هــغــه تبــره لاس پــرېــولــی ښه دئ
کــې[28] حیا پــه بــې آبیــو شست و شوی سي
د پښتــو متــل مصــداق خــو مې نن وکوت
(لوی کورونه به کوچني، کوچني به لوی سي)
په سل کاله ریاضت بــه تــرې خلاص نه سي
غلامــې کــه د یــو چا یــو ځلي خوی سي
قافیه سوه باندې تنګه[29] معصـــــوم چوپ سو
پرېږدئ زړه یې د کوټلــو وینــو جــوی سي

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۸ع

---

[28] کې = که یې

[29] په پښتو او فارسي ادبیاتو کې د (قافیې تنګوالی) مجازاً د (عاجزی، بې وسی) په معنا کار سوی دئ. دلته یې اصلي او مجازي دواړې معناوي په پام کې نیول سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه توره

چي پــوه ســوی يم په سپينو او په تورو[30]
ځي پــه لپــو لپو اوښکــي مي تر تورو[31]
نه له چا ســره پــه ژبــه يــم پــوه سوی
نه مي سر خلاص سو له چا ســره په تورو[32]
دا رقيب دئ چـــي نفاق کــري په منځ کي
زمــوږ په نزد نسته توپير د سپينو تورو[33]
که قصـــور د باغوان نــه دئ نو د چا دئ؟
شنه باغونــه سول بدل پــه شاړ و تــورو[34]
له متغ څخه خوند تللی کــه لــه خولو څه
که مــزه تللې يــو مــخ لــه سپينو تورو[35]
چي ټګــی برګــی تــه ګورمه د خلکــو
وام نيولی مي وای مخ يو مـــخ پر تورو[36]
چي ترلای نه سي تانګ او شـهسوار وي
خود بې قدره به زين آس وي تــر شا تورو[37]
د تقــوا په لافو شاپـــو يـــې تېـر نه سئ
دا نامــرد دئ ګناهګار تــر ډېـرو تــورو[38]

======

اوکويل-کاناډا-۱۹۹۸ع

---

30 په سپين و تورو پوهېدل يعني د تميز سن ته رسېدل.
31 توري دلته د سترګو په معنا دي.
32 توري دلته د حروفو په معنا دي.
33 تور دلته د تور رنګ په معنا دئ.
34 توري دلته د شاړو په معنا دي.
35 سپيني و توري دلته د غوښو په معنا دي.
36 توري د کندهار ښار شمال ته د غرونو يوه لړۍ ده
37 شاتوري دلته د خرو په معنا دي.
38 تور دلته د متهم او ګناهګار په معنا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي نارنج[39]

يارانو ! ما محفل ته تش لاسونه دي راوړي
له باغه د نارنج مې وچ ښاخونه دي راوړي
ګرم نه يم ملامت نه يم قلم مې ويني ژاړي
بيتوکي مې زخمونه و دردونه دي راوړي
له لويه کندهاره بيا تر لويه ننګرهاره
تاريخ د دوو نارنجو داستانونه دي راوړي
يو قصر د نارنج و بل نارنج نارنج باغونه
يو پټه خزانه او بل لعلونه دي راوړي
يو لوټې لوټې پروت دئ بل دئ پاڼې پاڼې پاڼې
له جوره يې د هسک شکايتونه دي راوړي
نارنج دئ درې وړې و هډه ده ورانه ورانه
له خپلو له پردو يې فريادونه دي راوړي
له بوټو و له کاڼو چيغې خېژي اسمانو ته
افغانه ! ستا له لاسه مو ډک زړونه دي راوړي
ماحول درته اور دئ ټکې لوېږي پرې د پاسه
اسمان له ډېره خښمه توپانونه دي راوړي
برېښنا اورونه لوني و تناوې زهر پاشي
په خاځکو کې يو مخ درته مرګونه دي راوړي
وطن دې کربلا دئ عاشورې دې اخترونه
زمان و مکان دواړو آفتونه دي راوړي
ازل لکه چې ته يې بس غمو ته پيدا کړې
تقدير مګر ستا برخه اجلونه دي راوړي
درجار سم درواري سم سترګې لړ شاني کړه خلاصې
چې چا درته اغزي و چا ګلونه دي راوړي

[39] دا شعر په تورنټو کې د نارنج ګل په مشاعره کې ولوستل سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا سر دربا ندي کښېښو و چا خرڅ کړې پر دښنه وو
چا پت کړ در خوندي چا پېغورونه دي راوړي
چا خپلو کي ونډې کړې ڤوک دي بولي و وحدت ته
چا غبږ کړ درته خلاص چا نفاقونه دي راوړي
راپاته عنعنه ده له پلرو د رزمونو
تاريخ کي مي نصيب انقلابونه دي راوړي
يقين مي دئ پر دغه ازمويښت بيا بريالى يې
(هوتک) وايي ما مخکي انعامونه دي راوړي

======

اوکويل–کاناډا–۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه کړئ نفاق پر کرونده د ملک
قام په تباه کېږي دا خو ظلم دئ
مه ورکوئ خيال ته مي رنځک رانجه
ژبه گونگۍ کېږي دا خو ظلم دئ
مه ږدئ پر بانو باندي د خلي بار
داغ يې پاته کېږي دا خو ظلم دئ
مه لوڅوئ ښکلي پرده پوښ دي وي
اور ځيني لگېږي دا خو ظلم دئ
مه روږدوئ قام په غلامۍ د بل
بد رسم بابېږي دا خو ظلم دئ
مه ږغوئ دا د جهالت سالار
پدل يې ماتېږي دا خو ظلم دئ
مه وژنئ دا سپي پرېږدئ ژوندي دي وي
ښار په مردارېږي دا خو ظلم دئ

======

۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاکي مور

پرون مینه وه بې آبه عشق سنګسار په تومتونو
چلېدی راج د بدمستو حیا خواره چارماري وه
باد راسته د بدمرغیو بازار تود د بې لاریو
مېړني تر وړی سپک وو ننګ غیرت کلپه ایکي وه
وفا ورکه، پښتو خرڅه نوغی پوري په وروری و
تقوا کونډه، زهد یتیم و د حق لاره ریشخندي وه
د بدی پله درنه وه د نېکی ترازو ځیري
د سرخېلو سر په دار و د تور سرو سر کلي وه
د وطن مور ژړېده له برېتورو ځونړورو
خو نن حال له کهاله راغی چې له ډېرو هم شاکي وه

======

اوکویل - کاناډا - ۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

يتيمي سلګۍ

يو ته نه بلکي ټول قوم و ګدې مي ژړوي
چي ته مي ژړوي ګويا نړۍ مي ژړوي
سېلاب د تودو اوښکو مي ګرېوان لمبه لمبه کړ
شلېدلي خيري ګرالبي و تنې مي ژړوي
د مات زړګي پر سر د دلاسا لاس راتېر نه سو
نصيبه! د يتيم کوګل سلګۍ مي ژړوي
تندى مي سوداګر دئ د سرو اوښکو د سپېيو
سودا د دردانو د ارزانۍ مي ژړوي
منصور زړه مي په تور د حق ويلو په دارېږي
دا عدل دا انصاف دغه رسۍ مي ژړوي
لاسونه بې قدريو بې نيازيو سره ورکړل
اجماع د بې مهرۍ و بې ارزۍ مي ژړوي
بدنامه په ازار د بې ازارو زماني کړه
چنجي به څه پوښتمه توتکۍ مي ژړوي
ګيله به له چا وکړم له عالمه که له بخته
درانه مي ژړوي سپک تر ورۍ مي ژړوي
زمان يوه صحنه ده د غمونو و دردونو
پرون لوى ژړولم نن کوچنۍ مي ژړوي

======

۱۹۹۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرن وروستۍ غزل

نصيب مي کهربا ده جذبوي د غم خځلي
ګرم نه يمه عالمه که قلم مي وي ژړلي
ښادي ته وا هوسې ده له ښکاري څه ترهېدلي
ښکالو چي زما پر ننبلي په ټوپو راڅخه ځغلي
پوره نيمه پېږۍ مي وګالل د زړه دردونه
لا ګوره چي په ما باندي يې نور څه دي ليدلي
خوښي مي مصنوعي ده په ظاهر يې خطا مه سئ
خنداوي کله کېږي په ها زړو چي وي داغلي
پېړۍ راته ختمېږي خو بېړۍ به راسته نه سي
ما ډېر ټاپي د بدو و د ښو دي ازمويلي
لړ پام کوه اسمانه زما آه به دي نسکور کړي
دوعاوي وي د ولي يا ښېراوي د ناولي
اميد د ايمان جز دئ پرېښولای يې کورټ نه سم
که څه هم ناميندې دي راته شاه و خوا خرلي
مضبوط ورته درېږه اي معصومه ژوند سېلاب دئ
دي نبزدي غتي ګرګي له رينبو څخه راکښلي

======

۳۱ دسمبر ۱۹۹۹ع
د روژې درويشتمه - ۱۴۲۰ق
اوکويل - کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

Y2K[40]

ژوند مې تېر کړ درې بالا نيمه پېړۍ
وم شاهد د خپل هيواد د بربادۍ

ګوره کله به مې دا ارمان پوره سي
چې راسته ووينم زموږ چپه ببړۍ

======

اوکويل - کاناډا
د يويشتمې پېړۍ لسمه دقيقه
۱ جنوري ۲۰۰۰ع

[40] په لوېديځو مطبوعاتو کې يې دوه زرم ميلادي کال په (Y2K) سره ښووئ چې مطلب يې (Year Two Thousand) و. دلته د (K) توری د زرو (۱۰۰۰) په مفهوم کارول سوئ دئ. لکه په کيلو متر او کيلو ګرام کې چې هم د زرو مفهوم ځنې اخيستل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبارکي

مبارکي راکړئ د زړه غوټۍ مي بیا وخندل
له توري دربې و دوربې څخه روڼا وخندل
د خوښۍ اوښکي مي په سترګو کي را غونډې سولې
چي د ګل مخ مي و شبنم ته د سبا وخندل
سپوږمۍ د تندري له مدار څخه راووتله
په تک سپین مخ يې توري شپې ته په قاه قاه وخندل
خوږې ورې سولې لړۍ د بدمرغۍ له هسکه
د خړو وريځو له درزو څخه برېښنا وخندل
د آه په زور مي نمرودي لمبې خاموشي سولې
له تناره څه ابراهیم خلیل الله وخندل
طبيبه خيري کړه د ژوند دا زهرجني نسخې
زما د ناسور ټپ ته ناڅاپه مسيحا وخندل
بخته اواري دي که ګونجي د تندي له تخته
چي پایبوسۍ ته دي د وخت لوی شهنشاه وخندل
نامینده مه سئ لارویو د اغزنو لارو
په شرط د دي که مو زما پند ته په رشتيا وخندل
د ژوند سفر وي همېشه له کړاوونو سره
په عافيت وي، که و مل له امیدونو سره

======

اوکویل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیلو مزار

ببرېږم عاطفې يې د طيغان په تکل نه سي
ډارېږم دا اوريځې د توپان په تکل نه سي
شاهد ياست حوادثو غاړې غرونه راڅه يوړل
خدای مه کړه چې دا ځلې د جانان په تکل نه سي
د زړه په کرونده کې بې په اوښکو اوبومه
غمگی سورکی غاټول دئ د دامان په تکل نه سي
د حورو پښتنو چيغو له مخه پلو اخلم
وام صبر مو مغول دئ د غلمان په تکل نه سي
داغونه مې پر زړه خو د لاله په شان خندېږم
دا ځکه چې اسمان مې د درمان په تکل نه سي
د هيلو و مزار ته دروم اسوېلې شنختې
چې تګه زمانه يې د کتمان په تکل نه سي
ياغې دې قريحه سوه جلوونه يې تېنګ نيسه
معصومه چې قلم دې د ديوان په تکل نه سي

======

اوکويل - کاناډا - ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۰ کال د جنورۍ پر د برشمه فاضل استاد پوهاند رشاد له جاپان څخه له یو لیک سره خپل یو شعر رالیږلئ و چي د (زرِتیا خزان) یې نوم پر ایښئ و . د دې شعر تر لوستلو وروسته ما دا لاندې نظم وکښښ.

مه راوینې
لو یه خدایه !
بهارونه د نیازمنو
چي لا نښېږي به
په هښمو په تناوو په ژلیو
د (زرِتیا) د (خزانونو)
سر توربږي باندې هیلې
یتیمېږي ارمانونه
کونډېږي کېږي ارزوګانې
غمجنېږي خوشال زړونه
په حکمت باندې مې پوه که
لو یه خدایه !
چي تا ولې؟
بهار نه دئ او به کړې
په چینو د قاف د غرونو
تا تر خضر مشر نه کړ
بهار څله په کلونو
په حکمت باندې مې پوه که
چي ته ولې
لو یه خدایه !
ګو ابښوې زموږ بهارونه
د (زرِتیا) د (خزانونو)
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ناڅاپه مې په زړه کې
دا خبره سوه راتېره
مګر ته لکه چې غواړې
چې بهار دې څوانيمرګ وي
د شباب پر برندو ښاخو
وې دې مات پر ملا دې غبرګ وي
زړتابه خو پختګي ده
تر مرادونو رسېدل دي
امان غواړئ له خاميه
چې په اور کې کړېدل دي
د (زړتيا خزان) چې ګورم
له غمګي مې زړګی دل سي
خو حکمت ته چې يې څير سم
نو مې زړه لږ څه تسل سي
======
سکاربورو - کاناډا - ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اروېځو ګالري

غرونه غرونه
د اوريځو
درومي درومي
په اسمان کي
سره ماتي يې لړې دي
ښکښې جوړ دي کنډوونه
ښکښې وينم تصويرونه
ښکښې ګورم انځورونه
د سرېيو
دزمريو
د زلميو
د بوډيو
الوتونکو
ډاروونکو
د اشنا ، د بېګانه وو
د کرلو ، نازدانه وو
يو ناڅاپه، په دې منځ کي
يو درنه څېره ښکاره سي
ورته ګورم
ورته ځير سم
سمدم ((دى)) وي
هماغه چي ما ليدلى
د تاريخ پر زړي پاڼو
هغه ږيره
هغه سترګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

محرابي وروځې پرې باندې
هماغه زمرې برېتونه
هماغه امسا په لاس کې
د يو ستر منبر د پاسه
وې ولاړ په درناوۍ کې
ته به وايې
مخاطب يې
ټول جهان ټول کاينات دي
ور ښيي ژغورنده لارې
ورښيي د ژوند رازونه
ټول جهان ته وايې غوږ دئ
منتظر يې بيانو ته
د ده پند د ده ورمو ته
عظمتونه يې و پښو ته
دي پراته پر سجده باندې
د لقمان حکيم خبرې
د ده پند ته سپکې سپاندې
زه په زړه کې هو سېږم
په کالو کې نه ځايېږم
چې دا ((دی)) دئ
هماغه چې ما ليدلی
د تاريخ پر زرې پاڼو
يو ناڅاپه باد راسم سي
سره ماتي کړي اوريځې
سره توی کړي تصويرونه
ستر ګې کش سي
رېږه ورکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برېت څوکړ سي
بګړۍ پرېوزي له ککري
امسا ولوېږي له لاسه
منبر مات سي، پسي اوړېد سي
نوکي نوکي
باد يې يوسي، ترۍ تم سي
زه په ځير ځير ورته ګورم
برخليک
د خپل اولس مي
پکښي وينم
په اميد اميد يې څارم
چي به کله؟
چي به چيري؟
سي پيوند دغه مات توکي
ځني جوړ به بيا تصوير سي
هماغه چي ما ليدلی
د تاريخ پر زري پاڼو
======

سکاربورو- اونتاريو- کاناډا
۵ اپرېل ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو که خوږ کړې، ځورولی ژړولی یم
خدایږو ستا مظلومو سترګو غوټ پر ملا مات کړی یم
غم دې سور لښکر دئ یرغلونه کړي داړې وهي
شکر دئ چې زه یې ټینګ مورچل ماله جات کړی یم
برخه په میراث کې د محمود مې بس همدغه ده
وار ته د تهمت یې پټه خوله سومنات کړی یم
لار د ابراهیم مې خوښه کړې باندې ځمه به
خیر دئ که رقیب مې درته لات و منات کړی یم
چتر مو یم سیوري ته مې کښېنئ په ډاډه زړګي
ولې مو ناحقه تود ډګر عرسات کړی یم
قرن دې شاهد وي انتقام به ځینې اخلمه
چا چې په نامه د مناجات، خرابت کړی یم

======

اوکویل - کاناډا
پیل: د شلمي پېړۍ وروستۍ ورځ
پای: د یویشتمي پېړۍ لومړۍ ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ولاړ وم

د پېړيو تبر و ببر و، زه ولاړ وم
نور څوک نه وه يو پامېر[41] و، زه ولاړ وم
زمان اوښتی شاهۍ وې بدلېدلې
د نن څوړ سبا سربېر و، زه ولاړ وم
تهذيبونه چې د آس په سوو کړل خاوري
د چنګېز چې لته پېر و، زه ولاړ وم
ورانول چې يې په ګوډه ښه ښارونه
تر نيکه په وحشت تير و، زه ولاړ وم
د اسلام په نوم يې غبرګي چلولې
عرب شاه دو شمشېر و، زه ولاړ وم
سومنات چې څيراوه د غزني توري
هند و سند چې ورته زېر و، زه ولاړ وم
اصفهان چې جارېدی تر قدمونو
د ميرويس و محمود پېر و، زه ولاړ وم
چې توږل يې ظلمات له پاني پته
احمد نه و، بس يو شېر و، زه ولاړ وم
د اورنګ و د فرنګ په واکمني کې
هيواد ټوله په بل څېر و، زه ولاړ وم
نغاره چې ډنګېدله د روسپالو
شوروي پر ملک چاپېر و، زه ولاړ وم
ايښاوه يې ننګ و نام د روس و پښو ته
تر کابل، مسکو ور تېر و، زه ولاړ وم
چلول چې يې پر مړو باندې حکمونه
آ حضرت د بلا هېر و، زه ولاړ وم
راج د غلو و تالانګرو چې روان و
د ستم مخ چې برسېر و، زه ولاړ وم
ميوندۍ کوڅې چې يو مخ کنډواله کړې
چاراسياب و که پنجشېر و، زه ولاړ وم

[41] د (پامېر) کلمه په ځينو لهجو کې په اوږده (ی) تلفظېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د (مرگ د رقص) تړي واکمنان وو
د (پکول شاهی) بهیر و، زه ولاړ وم
جاربدلی چي کابل تر هوسونو
د افغان خوږ ژوند گنډېر و، زه ولاړ وم
لوټېدي چي خزاني د موزیمونو
او هیواد ټوله واشېر و[42]، زه ولاړ وم
(مزار) ټوله مزرعه وه د قبرونو
شمال خپور د مرگ و مېر و، زه ولاړ وم
(قند) و (هار) و سره ببل کندهار غم و
(قم) بامیانو ته راتېر و، زه ولاړ وم
(بدخشان) بدو خسانو لاندي کړی
د (کولاب) اثر پر ډېر و، زه ولاړ وم
د (قطغن) پر غرو خوښی وي قدغن سوي
تري په تېښته چي نخجېر و، زه ولاړ وم
د نارنج وږم و کوچ له (ننگرهاره)
شین بگرام ټوله (غدېر) و، زه ولاړ وم
چي د (ترخه و پاچا) شعار جاري و
پر هر گام باندي زنجېر و ، زه ولاړ وم
وحشتونه زېږېدل له کانو بوټو
ملت ټول له ژونده سېر و، زه ولاړ وم
که ظالم و که عادل واکمن په ملک کي
سلامي زما مخ ته تېر و، زه ولاړ وم
عجایب وه په نړۍ کي یو څو څیزه
زما نوم هم پکښي شمېر و، زه ولاړ وم

صد افسوس چي خاوري کړم هغو مېږو
چي گټلی یي و نوم د فرشتو

======

ټورنټو-کاناډا-د اپریل ۲مه، ۲۰۰۱ع

[42] واشېر د کندهار – هرات پر لویه لار د یوې سیمي نوم دئ چي پخوا به تل غلو نیولئ و او خلک به یي لوټول. دا کلمه په کندهار کي د (غلو او غدی) له پاره استعاره کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مازيگر ژيړی لمره

څه جادو دئ څه منتر دئ
مازيگره ستا په لمر کي
رسوې مي خاطرو ته
تخنوې مي احساسونه
ژړوې معصوم خيالونه
په ليکي ژړاند شعرونه
څه نسبت ستا و د حسن؟
ستا يو ژير زېښنلی مخ دئ
ژير مخ نښه د رنځور ده
يا د گرم يا ملامت ده
د نېستمن ده د مجبور ده
ته آغاز د تاريکۍ يې
ستا سرخي يو څو شېبې ده
ته لومړی مزل د شپې يې
تياره سم په تا پسې ده
دا ښکلا دي ده په څه کي؟
دا کشکش دي دئ له کومه
مازيگره ژيړی لمره
پوه سوم پوه سوم
پوه سوم پوه سوم
مرغان هغه سره اوسي
چي يې ورته وي ښکي
په رنځ هغه سره پوه وي
چي يو شاني يې وي چړيکي
ته ډوبېږې په تيارو کي
روښنايي درڅه تولېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

روښې شپې

زما ورځې ماښام سوې
زما ستورې پيکه کېږي
ته مېلمه د درېبلي يې
درکوي زهر په جام کي
ته له ورځې رخصت اخلې
ځکه وينې وينې ژاړي
زه په وينو وحشت پېرم
مېږ مرداره پور تر غاړې
مازيګره ژيړی لمره
زما په رنځ و درد خبره
تر سرخي وروسته پر تا دي
ماښامونه خپاره سوي
ماته هم پېښېږي له سرو ده
سرو غدی راته پاشلي
تاته سره افق په غېږ کي
تور تمونه دي راوړي
ماته سرو د سر کاسه کي
همېشه اوبه راکړي
ته ډوبېږې په تيارو کي
زه لمبېږم په فتنو کي
ته سوځېږې په لمبو کي
زه تېږم په جګرو کي
مازيګره ژيړی لمره
زما په رنځ و درد خبره
چي پر کور مو لنګه سوې
د غديو سره بلا ده
آرامۍ سوې راڅه کډه
بدمرغۍ مو تل په خوا ده
که تپ کېږو محوه کېږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

که له لوړه ځوړ ته کېږو
که له لوړې هلا کېږو
که د بل په لاس ورکېږو
مرور که بهارونه
که پیزي دي ژړ ګلونه
که مو مړاوي دي بڼونه
د خزان پرې چپاوونه
که اختر مو عاشوره ده
که نوروز راخه بېلیږي
که هر دښت مو کربلا ده
که یزید پرې هوسېږي
که رباب د آدم مات دئ
که درخو ناسته پر کور ده
که پټې ورک پر ولات دئ
که رابیا په سر سرتور ده
که نارنج ګل قصاصېږي
که ګلاب پر سر د دار دئ
که انار ګل مو رژېږي
که دښمن یې "لاله زار" دئ
که پسرلی مو خزان سوی
که وږمې پر کوچ ور بار دي
که نرګس پر ملا مات سوی
بلبلان مو په چیغار دي
که ښارګ د ښار پرې سوی
دود د کلیو تر سر خېژي
په ښاریانو کي ساه تهوله
کلیوال سره ننېږي
که کوچی په زړه غمجن دئ
که ورشو ورته اغزي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ګاونډ ورته دښمن دئ
ټېک یې ورک دئ پر نښتي ده
که له ورور سره اخته یو
که پښتو ده راځه سپکه
که له تخته پر تخته یو
که پاړسو ده راځه ورکه
مازیګره ژیړې لمره
زما په رنځ و درد خبره
دا فتنې ټوله د سرو دي
که د خپل که د پردو دي
سرو روزلي دي ناولي
سرو زهرونه دي پاشلي
سرو مغزونه مسموم کړي
انتقام تې هڅولي
مورې ته پېښه له سره لوره
مورې ته پېښه له سوټکه
چي کرو پر پتې مینه
حاصل اخلو ځیني کرکه
مازیګره ژیړې لمره
زما په رنځ و درد خبره
زه و ته نصیب نن مله کړو
رنځ مو یو دی چي خواله کړو
======
ټورنټو - کاناډا
د مي ۱۲مه، ۲۰۰۱ع کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

زندۍ

که دا حال و نه به شعر نه به نظمونه پاته سي
د ادب پر کرونده بخ وچ ډاګونه پاته سي
په مرګو چي ځني وزي شهبازونه له کوڅو څه
د آدم په خيالي ښار کي به قبرونه پاته سي
چلېدلي که دُري د محتسب هسي بې واره
په بازار کي به د زهد صرف دوکانونه پاته سي
و اورېو ته چي سوې پورته جنازې د غيروتونو
د پښتو پر کور به خود تور دېوالونه پاته سي
ککرۍ که هسي شاني بې مېروزه رغړېدلې
د سرخېلو پر دفتر به تش نومونه پاته سي
چا منصور ليدلی نه دئ اورېدلي يې کيسې دي
زما به هم د دار په ژبه داستانونه پاته سي
عشق تادا و د ژوندانه دئ په نسب مي راشريک دئ
د رقيب پای ناميندي ده که کلونه پاته سي
د نيازمنو کوچ و بار دئ د خواله څوک نه سوه پاته
د معصوم پر ډک زړګي به ارمانونه پاته سي

======

اوکويل - کاناډا - ۲۰۰۱ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنازولوکور[43]

لا اوس هم باندي چغېږي ځو بلبلي
پر ها درختو چي جگړونه دي سوځلي
اوس لا هم وږم راځي له سپېرو دښتو
خير که وريځو ځو پسرلي نه دي خندلي
اوس لا هم په سرو زرو کي ځه ګرمي ستهٔ
نامېنديو که هر ځو دي ننولي
لامين کاته دي پاته پر ځو سترګو
په کړو بڼو لا اوس هم زړه پېيلي
طراوت يو مخي تول نه دئ له باغه
لا ځوک ستهٔ چي د نرګس جام تي نېنګلي
له ګروب ښاره لا نغمه د مينې اورم
ازانګي مي ئي له ليري اورېدلي
د ريا زاهدان پټ سر پکښې ګرزي
خپلو کړو و خپل عمل دي شرمولي
عقل کوچ نه دئ يومخي له دي ښاره
خير که کډو د جنون پر اړولي
لا پر وچو شونډو پاته ځه موسکا ده
ځه کي خاوري د ببلتون پر سر پاشلي
چي د سترو قافلي پر هوسا کېږي
اوس هم هغه چيني ستهٔ، هماغه کلي
له دي ښاره نظرمه اړوئ خلکو
پکښې اوسي لاهم ډېر نازولي

======

ټورنټو، کاناډا
۱۲نومبر۲۰۰۲ع

---

[43] د کاناډا د (NATIONAL POST) ورځپاڼي په پروني ګڼه کي د لومړۍ عمومي جګړې د يو افسر ليک خپور سوی و او په هغه کي يې يو ځای کښلي وه:
"… and yet the birds kept singing in the trees-what trees were not cut down by shells."
د دغو جملو اغېزه وه، چي دا شعر يې را باندي وکېښ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احسان يې زما پر سر دئ همېش سيورى
چي په ژوند چا راښوولى دئ يو تورى
د سلام پر بنده وايم سلامونه
پر دارينو دي خداى نه کاندي مختورى
دا د حسن اغېزه ده بل څه نه دي
راځه ورک چي کوز و پاس ښى و کيڼ لورى
پېرزوينه د پاک رب، زيار د استاد دئ
رقيبانو ځله ږه ږه راته ګورئ
همدغه وياړ راته بس دئ په ژوندون کي
چي نه مل سولم د غلو، نه هيوادپلورى

======

مسيساګا - کاناډا - ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما په زړه کې تصور کړل
د دنیا سخت کړاوونه
چې یو څوک را څخه پاسي
په امبور د لاس نوکونه
داغوي مي پسته ژبه
پر ایږدي تک سره سیخونه
راټوکېږي مي په ماغزو کې
تېره غشي تېز سرونه
راتوږي مي تور د سترګو
پر نینګ مې ږدي اورونه
پوري وورې تر زړګي مي
پاسي تک سره نشترونه
پوستوي مي په ژوندوني
پرې کوي مي اندامونه
اوروي مي پر زړه باندې
د اغـــــــــزيو بارانــــــــونه
راکوي د سر کاسه کې
جـــــــل وهلــــــــي مرادونه
پر بـــدن مــــي صلیب واره
ټک وهـــــــــي د اور مېخــــونه
خو يو بل درد راڅه هېر کړي
دا ټول واړه زحمتونه
هغه دا چې مي پر خاوره
بېګانه ربي توغونه

======

ټورنټو-کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتانه ته وایم

هک پک ګورمه د نورو ویانه ته
د خپل اوښ په واښ تږلي زنګانه ته
هوسېږ هسې له هوسه باندې خوب کا
مېړنتون دئ خدای رازلی پښتانه ته
له یوې بلا راخلاص بلې په خوله کړ
له ناوې سو راګوښه ناست بارانه ته
د یوې ایکی اثر مې چیغې نه کا
لکه څوک چې خطابه کړي تپ کاڼه ته
دی بیده، بخت یې بیده، ماحول بیده دئ
دوست دښمن یې چړې کښلي لړمانه ته
له غفلته چې رمه ټول لنګ و لاښ سوه
سزاګانې سختې بویه دې شپانه ته
که تر دغه ازمویښت هم پښتون و ووت
سلامي به یې جهان وي و نامه ته

======

اسلام آباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلې او هورې

دې ساړه شان پسرلي کې
امیدونه خزانېږي
د ژوندون مېوه خازه سوه
هم دلې او هم هورې
د خونخور ساقي له لاسه
جام د زهرو وېشل کېږي
قتلګاه مو مېخانه سوه
هم دلې او هم هورې
د پښتون پر حال ژړېږم
کور يې وران سو لا ورانېږي
شو په شو يې قافله سوه
هم دلې او هم هورې
زما بخته، توره بخته
زمانه دې سوه دښمنه
سمه لار درته کوره سوه
هم دلې او هم هورې
په زړه خوږ له پرد ېسيه
پر ملا مات له بېکسيه
له مېړو خالي توبه سوه
هم دلې او هم هورې
خالي لاسه دښمن ته يې
ګدا خوار په مطلب پوه دئ
چې د سپو سلا يوه سوه
هم دلې او هم هورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لټ پر لټ اوږم په ځای کې
نا ارامه، سهار ليري
هره شپه د يلدا شپه سوه
هم دلې او هم هورې
خپل احساس ورته خوراړه دئ
چې مدام په بېړانه دئ
د معصوم دغه دنده سوه
هم دلې او هم هورې
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مېنه اولنۍ د پرېښوولو نه وه هيڅ
اورشو مې پلارنۍ د هېرېدلو نه وه هيڅ
دوستي کې[44] د پيسې پر قام دوستۍ نه واى بر کړې
پايه د ورورولۍ د ماتېدلو نه وه هيڅ
ارمان دارلامانه ناخلف دي ښتنان سول
دا ستا هسکه ماڼۍ د نړېدلو نه وه هيڅ
افسوس دئ چي اولاد يې د بابا همت ته شا کړه
کنه، دغه بګړۍ د رالوېدلو نه وه هيڅ
پښتونه! دي ناولي دنيا څه کانه دروکړه؟
دا مشکه دا رنډۍ خو د غوښتلو نه وه هيڅ
اړتيا د مغفرت وه چي خيالي سر مي سجده سو
کنه دا ککرۍ د ټيټېدلو نه وه هيڅ
بېلتون که لکه سيورى مي د ژوند ملګرى نه واى
دا ژبه مي تورۍ د شعر ويلو نه وه هيڅ

======

اوکويل - کاناډا

[44] کې = که يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ولې؟

انګار مې له سينې څه نه راوزي چې دا ولې؟
اشعار له قريحې څه نه راوزي چې دا ولې؟
قلم ريچې ريچې کړم که جزدان پاره پاره کړم
يو ټکی مې له خولې څه نه راوزي چې دا ولې؟
و چاته زړه خالي کړم، غمشريک چېرې پيدا کړم
شناحته له کوڅې څه نه راوزي چې دا ولې؟
په زړه کې مې لمبې دي په سوځېدمه مکوټ سوم
خولوګي له تاوخانې څه نه راوزي چې دا ولې؟
کرۍ شپه منتظر يم د سپېدو و چاودېدو ته
سهار له دغې شپې څه نه راوزي چې دا ولې؟
زما خيال دی اسمانونه مې هم چيغو دي اخيستي
غبرګون له ازانګې څه نه راوزي چې دا ولې؟
بس ته به وا يو مخې د ژونديو هديره ده
هيڅ شخول له دې مېرې څه نه راوزي چې دا ولې؟
فقط ته وا رانجه يې دي و ټولو ته ورکړې
هيڅ رِغ له حنجرې څه نه راوزي چې دا ولې؟
قاصد په تلو راتلو سو ستومان د بابا پېنبه مې
د مځکې له موزې[45] څه نه راوزي چې دا ولې؟
زندان سو درې ورې، زندانوان په تورو تور سو
خو پېنبې له زوانې څه نه راوزي چې دا ولې؟
قفس ټوکر ټوکر سو ، لومې وشلېدې دام لوټ سو
توتې له پنجرې څه نه راوزي چې دا ولې؟
اسلام پر هيواد خپور دئ مسلمان مو حکمران سو
خو تکبير له منارې څه نه راوزي چې دا ولې؟

[45] د جغرافيايي په پخوانيو کتابو کې يې (ايتاليا) ته (موزه) ويله . دلته هماغه مفهوم ته اشاره ده .
(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدل و انصاف په تمه ناست وګړي ستخ سول
لوی تېګ له محکمې څه نه راوزي چې دا ولي؟
په غلو و په غدیو مو تالا تو له ګدی کړه
یو نر له قافلې څه نه راوزي چې دا ولي؟
درخو که وايي آدم نسته، خو سته رباب په غېږ کي
حیران یم له پردې څه نه راوزي چې دا ولي؟
که هر څه یې رابولمه مېلو و تماشو ته
معصوم له غم غوسې څه نه راوزي چې دا ولي؟

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښو کاله وړاندې د ایران مشهورې سندرغاړې لیلا فروهر په ټورنټو کې کنسرت درلود او د کنسرت په ترڅ کې یې یوه پښتو سندره هم وویله، په هغه وخت کې د کابل واکمنانو پښتو دښمنه پالیسي چلوله. په دغه شان حالاتو کې د لیلا فروهر له خولې پښتو سندرې ویلو پر ما اغېزه وکړه او دا ښو بیته مې فی البدیهه وویل.

نازم ازینکه باز چه زیبا شده پشتو
با نغمه حزین که یکجا شده پشتو
کم ارج در بساط سیاست که شد چه باک؟
در جمع هنردوست پر بها شده پشتو
یاران دهید مژده به آن قیس غوریان
کاکنون پسند خاطر لیلا شده پشتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوندونه

و

شخوندونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما دا ثلوریځي په مختلفو وختونو او بېلابېلو حالاتو کي ، په هیواد کي دننه یا تر تیواد بهر ویلي دي. هره یوه یې جلا – جلا انګېزه لري. دلته مي یو ځای سره نښلولې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر څه دي د احساس راپارېدل دي
د خونخور فلک له لاسه ژړېدل دي
یا د میني د خیالونو په بستر کي
راز و نیاز دئ اوښتل را اوښتل دي

======

سوله چي شرط یې زموږ غلامي وي
یا مو په دې شرط، څه ارامي وي
سل واره جار دي تر هغه جنګ سي
چي ارمغان یې زموږ ازادي وي

======

جګرې که هر څو ډېرې سختۍ لري
ماتي و ګوډې، ژوبلي ورانۍ لري
ټولي مو ځکه پر ځان منلي
چي راته زیری د خپلواکۍ لري

کابل-۱۴لیندۍ۱۳۷۵ش

======

زما د سر امان دي وي تاجرزاده یم
او له پلاره و نیکه عالمزاده یم
زما اسي برخه نه دا سوه او نه هغه
خالي لاس یمه، امي مادرزاده یم

۲۳ د غبرګولي ۱۳۷۵ش

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجبه حوادث دي چي تیرېږي
یو د بل له پښو څه خاوري ایستل کېږي
ما چي هر څه دئ خپل فکر ځغلولی
دا منګی بیا د پښتون پر سر ماتېږي

کابل - ۱۳۲۵ش

======

هک حیران یمه غافلو پښتنو ته
د دا نورو زرنګۍ، فریب و چلو ته
که چرچي وي پښتانه د چا په یاد وي؟
چي پر غرنده سي، مخ یې سي پښتو ته

کابل - ۱۳۲۵ش

======

ستاسي په نزد به خوار نتلی یم
پر هر میدان به رقیب کړلی یم
خو وخت شاهد دئ، تاریخ خبر دئ
چي په مېړانه تېولو منلی یم

======

اې قدرتمنو ! اې جابرانو
په نشو مستو، اې کورمغزانو !
قدرت زوال لري، نشې الوزي
سد مو کوره سه، اې ناپوهانو !

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

مات دي مغزی سه، په خوا دي مرگ سه
آ په زړه توره! اینه دي گرگ سه
چي نه سوځېږي په آه د کونډو
سر به سر تور کړم چي توی دي ورگ سه

======

نن چي يې وینې د ملک رهبر وي
ډب يې مغزن وي برېت يې ببر وي
د زمان لوبه سي ورته جوړه
په تورو تور سي، خاوري پر سر سي

۱۳۲۵ش

======

ښایستې! څله په ځان مغروره يې
په دې چي ځوانه يې؟ پیدا له نوره يې؟
که دا جگړه وه او دا مرگونه وو
یا به يې کونډه او یا به بوره يې

======

عشق يو اشا ده، سر و پښې غوځي
ژړاند کوچنی دئ، ښونډې يې بوځي
د خوار تلتک دئ، پرده پرې نه سي
چي سر په پټ کړې، پښې دي سي لوځي

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمو رنځور کړم، سختیو زوړ کړم
ډېرو مرګونو له ژونده موړ کړم
ممکن خو نه دئ غچ له تقدیره
خدایه! دا زړه مي په څه شي سوړ کړم

======

چوپه چوپتیا ده، خطر هر آن راځي
یو مخ بامبو[46] دئ، ته وا خپګان راځي
له هوښیارانو مي اورېدلي دي
په خاموشي پسي ضرور توپان راځي

کابل د لوی اختر سهار ۱۳۲۲ش

======

عمر ځلوبښت سو مخ پر زړښت یم
مزه یي نسته که ځوان په سکښت یم
ثوري د پوهي مي زښته سپک دئ
څښتن د برخي که پښت پر پښتې یم

======

آ لویه لویه، څښتنه لویه
ژر رسوه مي تر خپله کویه
که مستجاب مي دغه خواست نه وي
ژوندون به څه کړم مرګ راته بویه

======

[46] بامبو: مطلق سکوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

آ د څو ورځو په جاه جلال مسته
آ چې اچوې مرداري و خپل نس ته
اولنو پښتنو څومره ښه ویلي
دا متل دئ (که هوس و نو دي بسته)

======

تر بنګړیو شرنګی ډېر وي په پایزېب کې
ادعاګانې وي اوچتې په نشېب کې
د واکمنو قول و فعل ته چې ګورم
زه له شرمه پزه ګرزوم په جېب کې

======

که ظالم غرّه په ظلم و په زور دئ
یا دا بل بیا خاتما په پردي کور دئ
نه به ظلم ورته پاته نه به زور وي
د ستم کور آخر وران، چپه نسکور دئ

======

په مغزو کې مې هرګوره شورماشور دئ
ستونی تل له غرېوه ډک همېشه شور دئ
د سکوت څواک راڅه تللی دئ معزور یم
ازمویلی مې پر ځان باندې خپل زور دئ

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشالي زموږ د اختر په ډمامو سوه
په خوراک و په څښاک و په جامو سوه
زما اختر به هغه وخت وي اې يارانو
که مو پاکه له پردو څخه اورشو سوه

کابل - ۱۳۷۵ش

======

زمانه راته نا پايه لوی درياب سو
سراسر ژوند منجنيق سو منجلاب سو
بېگانه يې کړم له خپل و له پرديه
راته پاته يو قلم سو يو کتاب سو

======

نه قدرت د خوځېدو سته په لاسو کي
نه مستي نه تحرک پاته په زړو کي
چي دا نن ملک الموت راسي په خوښ يم
ما د دمخه ځان شمېرلی دئ په مړو کي

======

نه دا وايم چي دنيا مي د قارون وای
په عزت په دبدبه کي ناپيليون وای
باطني هيله مي دا، چي د خپل سر وای
د خپل واک د خپل اختيار وای خړ پړ شپون وای

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وصال په قهر پوه دي مهجوران
د خپل کور په خوند خبر دي پردېسان
پر لوحه د ژوند یې کښلي په غټ خط دي
(له زواله څخه وروسته وي ارمان)

======

پر ډگر د سیاست چې چا گام کښېښېنو
و راستی ته یې (فقط) د انجام کښېښېنو
عنایت دئ د پاک رب چې ځني خلاص یم
که نه، ډېرو راته لومه و دام کښېښېنو

======

چې یو آن ځان له عالمه بېگانه کړې
مادیات له یوه مخه درست ایله کړې
په لذت به دې ټول عمر خوله خوږه وي
په والله چې بیا (ډوډۍ پکښې ریزه کړې)

======

آزادي چې له یوه مخه نیستي سي
ابتذال و جهالت چې پر زیاتي سي
اختناق و رسوایي هم سي ور گډه
ځني جوړه به د نن (ولسواکي) سي

کابل - ۱۳۶۵ش

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

زاهدان وریسي ګرزي په محراب کې
نجومیان یې لټوي په اسطرلاب کې
عالمونه سرګردان وریسي ګرزي
ها خوندونې چې لیدلي په شباب کې

======

د فراق ورځې ډېرې اوږدې سوې
په ډېرو شولو مې کولمې پرې سوې
په ډېرو چغو مې کومی وچ سو
په ډېرو اوښکو سترګې کوکرې سوې

======

په وړکینه مې تمام کړل کتابونه
چې لږ غټ سوم بیا مېلې وې او ښکارونه
په سړ کال چې مې یو کم خلوېښت پوره سوه
مشغولا مې په قلم وایم شعرونه

کابل- ۱۳۲۵ش
======

چې پرون یې د زړه غوښې پر پېرزو وې
نن یې مخ ته په کفن کې لا نه ګوري
دا په دې چې پرون کار عند اللهي و
نن د نفس و د شیطان په نغوته ښوري

کراچي- ۱۹۹۰ع
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالخوایان مو د وطن، شل ته رسېږي
د قدرت پر ګدۍ نه سره جوړېږي
عاقبت مو دې په خیر وي، متل وایي
(قصابان چې سي ډېرى مړ مردارېږي)

مونتریال-کاناډا-۱۹۹۲ع
======

نن مې په زړه کې یوه چړیکه پنهاني تېره سوه
د پېښو دردونه راته وایي چې ځواني تېره سوه
ځواني یو خوب و یو خیال و هیڅ په پوه نسومه
تېره خو سوه مګر افسوس په ناداني تېره سوه

======

د ریا په غلافو کې تقواګانې دي خړخېږي
زنهار وینمه د ږیرو په درزونو کې ځلېږي
پټوي زما له نظره په پردو محرم مخونه
آیینې یې خپلې توري نور هم تور ورته ښکارېږي

مغل رستورانت- تورنټو-کاناډا- ۱۹فبروري ۱۹۹۹ع
======

تفاوت راځخه ورک سو چې دا غم دئ که ښادي ده
پلوونه دي بادېږي د اسراف پر سر سیالي ده
هلته وږونه مري له لوږې دلته موړ په غوړو لامبو
دا نه ننګ دئ، نه مېړانه هسې خوشې ناپوهي ده

اوکویل-کاناډا- ۱۹۹۹ع
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اولس ښاغلي سپک په بیده قام وي
ویښ قومونه خپل مشران ستایي په نېکو
هوښیاران اواروي لانجې په سوله
مورډ دي توري تر خپل منځ کښلي له تېکو

======

چي د میني پر معیار مي
تا او گل ته وکتله
گل مي خوښ سولی یو ځلی
ته مي خوښه سوې تر تله

(د یو فرانسوي شعر ژباړه)

======

کراچي نه دئ د اور تبی ده
لاس و مغزي ته ولچک زندی ده
د ازل کښلو رواستم دلته
تقدیر ته غاړه تر تار نری ده

کراچي - ۱۳۲۸ش

======

په وطن کي مي کتاب و مشغولا
له قلم سره همېش وم همنوا
په دي ملک کي علم نسته قلم ورک دئ
مشغولا مي ده د کور سود و سودا

======

(c) ketabton.com: The Digital Library

حافظه مې ورځ په ورځ کمزورې کېږي
روښنايي د ستګو دم په دم کمېږي
شين امې به راځه جوړ سې په دې ملک کې
ها چې زده مې وو، ورو ورو راځه هېرېږي

کراچي - ۱۹۸۹ع
======

د تجزيې خطر

ما يې غم کړ د تاريخ چې مسخه کيږي
مفاخر مو د وطن تهوله هېريږي
يو هوښيار سړی موسکی سو، ول لاليه
تاريخ څه جغرافيه مو محوه کيږي

اوکويل - کاناډا - ۱۵ اکتوبر ۱۹۹۲ع د سهار ۴ بجې
======

د نغري قدر

نصيب راپردېس کړی يم، کارونه تقديري
ويڼه د بې لرزی مې کړی، ورځ ماغزه را خوري
قربان د اولنو تر دا پخو پخو خبرو
(مړونه قدرمن وي پر خپل کور پر خپل نغري)

ټورنټو - کاناډا - ۱۹۹۷ع
======

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وطنه! تېر کال هم دلته را ياد سوې[47]
سږ کال هم دغه ځايگی خو ته آزاد سوې
له دې وروسته که پښتون يو موټی نه سو
نو به لوی جارو وهمه چي (برباد سوې)

پنجاب -ريل گاډی - ۱۹۹۲ع

======

څه فايده ده د ارمان و د ايکاش
د ناشکرو خلکو وي همدا پاداش
ښېږ اوه پښته ميشته پر کندهار وو
نن أر ټوله کُره تيت يو لکه ماش

ميسيساگا -کاناډا -۲۰۰۲ع

======

پر وطن باندي مو سږکال وچکالي ده
رحمت نسته ځکه ورکه سوکالي ده
باران رحم دئ پر هغه اولس اوري
چي سينه يې له کينو څخه خالي ده

======

[47] زه په ۱۹۹۱ع کال له پنجابه په اورگاډی کي کراچي ته تلم د وطن ياد مي يو شعر ووايه چي د همدې مجموعې په (38) مخ کي راغلی او نوم يې (را په ياد چي سې وطنه) دئ. په دا بل کال ۱۹۹۲ع په هماغه مياشت کي بيا پر هماغه ځای په اورگاډی کي تېرېدم. په دې وخت کي په کابل کي د مجاهدينو حکومت و . ما پورتنۍ روباعي وويله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی غټ سړي يو نه د خاپوړو
ټونګ د شيطان دئ چي سره مروړو
لاره د حق مو ده خوشي کړې
رحمت يې غواړو تش په ارګوړو

۲۰۰۰ع
======

ترقي د اولسونو هوسايي ده
امنيت دئ، ارامي ده کراري ده
چي دا نه وي هيڅ باور به يه ونکړم
تش خبري دي، درواغ دي لفاظي ده

کابل - ۱۳۲۱ش
======

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library